Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2017 m. birželio 20 d.[1]

Byla C-670/16

Tsegezab Mengesteab
prieš
Bundesrepublik Deutschland

(Verwaltungsgericht Minden (Mindeno administracinis teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Reglamento (ES) Nr. 604/2013 aiškinimas – 21 straipsnio 1 dalyje numatyti prašymai perimti savo žinion – Prašymo perimti savo žinion pateikimo terminai – Tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo momentas pagal 20 straipsnio 2 dalį – 21 straipsnio 1 dalyje numatyto termino pradžia – Teisė pateikti skundą dėl sprendimo dėl perdavimo arba prašyti jį peržiūrėti pagal 27 straipsnio 1 dalį, kai praleisti 21 straipsnio 1 dalyje nurodyti terminai“

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Verwaltungsgericht Minden* (Mindeno administracinis teismas, Vokietija) prašo išsamiai išaiškinti įvairius reglamento „Dublinas III“[2] ir tam tikrų ES teisės aktų, kuriais reglamentuojamos šiame reglamente numatytos procedūros[3], aspektus. Pirma, ar tais atvejais, kai trečiosios šalies pilietis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą A valstybėje narėje, tačiau ši valstybė paprašo B valstybės narės perimti jo prašymo nagrinėjimą savo žinion ir B valstybė narė tampa pagal reglamento „Dublinas III“ nuostatas atsakinga valstybe nare, suinteresuotasis asmuo turi teisę ginčyti A valstybės narės sprendimą dėl perdavimo pagal šio reglamento 27 straipsnio 1 dalį remdamasis tuo, kad prašymas perimti savo žinion buvo pateiktas pasibaigus reglamente „Dublinas III“ numatytam terminui? Antra, nuo kurio tiksliai momento pradedamas skaičiuoti laikotarpis, per kurį A valstybė narė (prašančioji valstybė narė) privalo pateikti prašymą perimti savo žinion? Taip pat kyla keletas papildomų su šiuo klausimu susijusių klausimų, kaip antai: ar toks laikotarpis pradedamas skaičiuoti tada, kai trečiosios šalies pilietis prisistato valstybės narės valdžios institucijoms ir pirmą kartą pasiprašo tarptautinės apsaugos? O gal jis pradedamas skaičiuoti tuomet, kai valstybės narės valdžios institucijos išduoda dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad atitinkamas asmuo turi teisę pasilikti tokioje valstybėje narėje tol, kol bus priimtas sprendimas dėl jo tarptautinės

1 Originalo kalba: anglų.

2 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“).

3 Visų pirma žr. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 603/2013 dėl sistemos EURODAC pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013 <...> ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su sistemos EURODAC duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1; toliau – EURODAC reglamentas), ir 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 118/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 39, 2014, p. 1, toliau – Dublino įgyvendinimo reglamentas).

apsaugos prašymo, ir kad tuo laikotarpiu jis turi teisę gauti tam tikrą pagalbą, įskaitant apgyvendinimą ir socialines išmokas? O galbūt jis pradedamas skaičiuoti, kai tarptautinės apsaugos prašymas pateikiamas kompetentingoms valdžios institucijoms (jeigu taip – kada laikoma, kad toks prašymas „pateiktas“)?

ES teisinis pagrindas

Chartija

2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos [4] 18 straipsniu pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso [5] nuostatas ir Sutartis garantuojama teisė į prieglobstį.

3. Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos ES teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme [6].

4. Pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį Chartija garantuojamų teisių, kurios atitinka EŽTK numatytas teises, reikšmė ir taikymo sritis sutampa.

Dublino sistemos apžvalga

5. Dublino sistemos ištakos siekia Konvencijoje dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo [7] numatytą tarpvalstybinį mechanizmą. Dublino sistemoje numatyti už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai ir mechanizmai. Šios nuostatos buvo įtrauktos į Dublino konvenciją [8], kuri 1997 m. pagal Amsterdamo sutartį tapo ES *acquis* dalimi, o vėliau ji buvo pakeista Tarybos reglamentu (EB) Nr. 343/2003 [9].

Reglamentas „Dublinas III“

6. Preambulėje numatyta:

– atsakingos valstybės narės nustatymo būdas turėtų būti grindžiamas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus [10];

4 OL C 83, 2010, p. 389 (toliau – Chartija).

5 Pasirašyta 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje, įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 t., p. 150, Nr. 2545), papildyta Protokolu dėl pabėgėlių statuso, sudarytu 1967 m. sausio 31 d. Niujorke ir įsigaliojusiu 1967 m. spalio 4 d.

6 Chartijos 47 straipsnyje nurodytas teises atitinkančios teisės numatytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 ir 13 straipsniuose.

7 Konvencija dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19, toliau – CISA). Su atsakomybės už prieglobsčio prašymų nagrinėjimą nustatymu susijusios nuostatos buvo pateiktos 28–38 straipsniuose. Šios nuostatos pakeistos Dublino sistema.

8 OL C 254, 1997, p. 1.

9 2003 m. vasario 18 d. reglamentas (OL L 50, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109, toliau – reglamentas „Dublinas II“). Dabar už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai pateikti reglamento „Dublinas III“ III skyriuje (toliau – III skyriuje nustatyti kriterijai).

10 5 konstatuojamoji dalis.

– Procedūrų direktyva [11] turėtų būti taikoma kartu su nuostatomis dėl Reglamentu „Dublinas III“ reglamentuojamų procedūrinių garantijų ir nedarant poveikio toms nuostatoms, laikantis tos direktyvos taikymo apribojimų [12];

– siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Chartijos 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisių gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek reglamento „Dublinas III“ taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą [13];

– dėl požiūrio į asmenis, kuriems taikomas reglamentas „Dublinas III“, valstybės narės yra saistomos savo įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės aktus, įskaitant atitinkamą Europos žmogaus teisių teismo praktiką [14]. reglamente „Dublinas III“ gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų visų pirma Chartijoje, todėl jis turėtų būti atitinkamai taikomas [15].“

7. 2 straipsnyje pateiktos šios apibrėžtys:

„a) trečiosios šalies pilietis – bet kuris asmuo, nesantis Sąjungos piliečiu, kaip apibrėžta SESV 20 straipsnio 1 dalyje, ir nesantis valstybės, dalyvaujančios įgyvendinant [reglamentą „Dublinas III“] pagal susitarimą su Europos Sąjunga, piliečiu;

b) tarptautinės apsaugos prašymas – tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta [Priskyrimo direktyvos [16]] 2 straipsnio h punkte;

c) prašytojas – tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas;

<…>“

8. Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalyje numatytas bendrasis principas, pagal kurį valstybės narės „nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus“.

11 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 6, toliau – Procedūrų direktyva).

12 12 konstatuojamoji dalis.

13 19 konstatuojamoji dalis.

14 32 konstatuojamoji dalis.

15 39 konstatuojamoji dalis.

16 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9; toliau – Priskyrimo direktyva).

3 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad, jeigu remiantis III skyriuje nustatytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas. 3 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje kodifikuotas Teisingumo Teismo sprendimas *NS*[17]. Joje nurodyta:

„Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakinga valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta [Chartijos] 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.“

9. 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, „kai tik buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, valstybėje narėje, jos kompetentingos institucijos iš karto praneša prašytojui apie šio reglamento taikymą <…>“[18]. Valstybės narės taip pat privalo surengti pokalbį su prašytojais pagal 5 straipsnio 1 dalį[19].

10. III skyrių sudaro 7–15 straipsniai. 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad III skyriuje nustatyti kriterijai taikomi tokia tvarka, kokia jie pateikti šiame skyriuje. Atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą (7 straipsnio 2 dalis).

11. Pirmiausia taikomi kriterijai, susiję su nepilnamečiais (8 straipsnis) ir šeimos nariais (9, 10 ir 11 straipsniai). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nėra nurodęs, kad jie nagrinėjami pagrindinėje byloje.

12. 13 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais [reglamento „Dublinas III“] 22 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, įskaitant [EURODAC reglamente] nurodytus duomenis, nustatoma, kad prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Tos atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos.“

13. 17 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal [reglamente „Dublinas III“] nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą“.

14. 18 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta, kad atsakinga valstybė narė įpareigojama perimti savo žinion prašytoją, prašymą pateikusį kitoje valstybėje narėje. Tokiais atvejais pagal 18 straipsnio 2 dalį atsakinga valstybė narė privalo nagrinėti prašytojo tarptautinės apsaugos prašymą arba užbaigti jo nagrinėjimą.

17 2011 m. gruodžio 21 d. sprendimas (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865).

18 Prašytojams turi būti pateikta informacijos apie, be kita ko, galimybę apskųsti sprendimą dėl perdavimo (4 straipsnio 1 dalies d punktas).

19 Asmeninio pokalbio gali būti nerengiama, jeigu prašytojas pasislepia arba jeigu jis jau pateikė informaciją, reikalingą atsakingai valstybei narei nustatyti (5 straipsnio 2 dalis).

15. Nuostatos, kuriomis reglamentuojamos „perėmimo savo žinion“ ir „atsiėmimo“ procedūros, pateiktos VI skyriuje. 20 straipsnyje numatyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, kai tik valstybei narei pirmą kartą pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas.

2. Tarptautinės apsaugos prašymas laikomas pateiktu, kai į atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas patenka užpildyta prašytojo pateikta prašymo forma arba valdžios institucijų parengtas pranešimas. Tais atvejais, kai tarptautinės apsaugos paprašoma ne raštu, laiko tarpas tarp ketinimo pareiškimo ir pranešimo parengimo turėtų būti kuo trumpesnis.

<…>“

16. 21 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Jei valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, dienos paprašyti, kad ta kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion.

Nepaisant pirmos pastraipos, nustačius atitiktį sistemoje EURODAC lyginant su duomenimis, įregistruotais pagal [EURODAC reglamento] 14 straipsnį, prašymas siunčiamas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo pagal to reglamento 15 straipsnio 2 dalį.

Jei prašymas perimti prašytoją savo žinion per pirmoje ir antroje pastraipose nustatytus laikotarpius nepateikiamas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei, kurioje prašymas buvo pateiktas.“

17. 22 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašoma valstybė narė privalo atlikti reikalingus patikrinimus ir sprendimą dėl prašymo perimti prašytoją savo žinion pateikti per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. 22 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad turi būti naudojami tam tikri tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementai. 22 straipsnio 7 dalyje numatyta, jog tai, kad prašomos valstybės narės sprendimas nepriimamas per 22 straipsnio 1 dalyje nustatytą dviejų mėnesių laikotarpį, prilygsta prašymo priėmimui per valstybės narės, kuri turi patenkinti prašymą perimti prašytoją savo žinion, nustatymo procedūrą.

18. Prašymų atsiimti procedūros numatytos 23–25 straipsniuose. Kai valstybė narė, kurioje prašytojas pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą, mano, kad atsakinga kita valstybė narė, ji gali pateikti prašymą atsiimti (23 straipsnio 1 dalis). Toks prašymas turi būti pateiktas kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį sistemoje EURODAC gavimo. Jeigu prašymas atsiimti grindžiamas ne iš sistemos EURODAC gautais duomenimis, o kitais įrodymais, valstybei narei suteikiamas trijų mėnesių laikotarpis nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos (23 straipsnio 2 dalis). Kai prašymas atsiimti nepateikiamas per nurodytus laikotarpius, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje pateiktas tas naujas prašymas (23 straipsnio 3 dalis).

19. Pagal 24 straipsnio 2 dalį tais atvejais, kai gaunamas pranešimas apie atitiktį sistemoje EURODAC, prašančiojoje valstybėje narėje nepateikiama naujo prašymo ir atitinkamas trečiosios šalies pilietis yra tos valstybės teritorijoje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento, prašymas atsiimti turi būti pateiktas per dviejų mėnesių laikotarpį. Tais atvejais, kai iš sistemos EURODAC įrodymų negaunama, numatytas trijų mėnesių laikotarpis nuo tos dienos, kurią prašančioji valstybė narė sužino, kad kita valstybė narė gali būti atsakinga už atitinkamą asmenį. Jeigu prašymo atsiimti nepateikiama per 24 straipsnio 2 dalyje nustatytus laikotarpius, prašančioji valstybė narė privalo suteikti atitinkamam

asmeniui galimybę pateikti naują prašymą [20].

20. 26 straipsnyje numatyta, kad, jeigu prašomoji valstybė narė sutinka prašytoją perimti savo žinion (arba atsiimti), prašančioji valstybė narė privalo pranešti atitinkamam asmeniui apie sprendimą perduoti jį atsakingai valstybei narei. Tame sprendime turi būti nurodyta informacija, kokiomis teisių gynimo priemonėmis galima naudotis.

21. 27 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašytojai turi teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti. 27 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad valstybės narės savo nacionalinėje teisėje turi nustatyti, jog, kai sprendimas dėl perdavimo apskundžiamas arba peržiūrimas, jo vykdymas sustabdomas ir atitinkamas asmuo gali likti valstybės narės teritorijoje tol, kol bus gauti skundo arba peržiūrėjimo rezultatai.

22. 29 straipsnis susijęs su perdavimo sąlygomis ir terminais. 29 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašytojas „iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį“.

23. 35 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „kiekviena valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai apie specialias institucijas, atsakingas už pareigų, atsirandančių pagal šį reglamentą, vykdymą, ir apie bet kokius su tuo susijusius pakeitimus. Valstybės narės užtikrina, kad tos institucijos turėtų reikiamų išteklių savo uždaviniams atlikti ir visų pirma nustatytu laiku atsakyti į informacijos prašymus, prašymus perimti prašytojus savo žinion ir prašymus juos atsiimti“.

EURODAC reglamentas

24. EURODAC reglamentu sukurtos sistemos paskirtis – padėti nustatyti, kuri valstybė narė pagal reglamentą „Dublinas III“ turi būti atsakinga už trečiosios šalies piliečio pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą ir kitaip palengvinti pastarojo reglamento taikymą [21]. Sąvoka „atitiktis“ apibrėžta kaip „kompiuterizuotoje centrinėje duomenų bazėje įrašytus pirštų atspaudų duomenis lyginant su valstybės narės dėl kokio nors asmens perduotais pirštų atspaudų duomenimis centrinėje sistemoje nustatyta atitiktis ar atitiktys <…>“ [22].

25. 9 straipsnyje numatyta, kad kiekviena valstybė turi nedelsdama paimti kiekvieno ne jaunesnio kaip 14 metų amžiaus tarptautinės apsaugos prašytojo visų pirštų atspaudus, taip pat kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, kaip apibrėžta reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalyje, perduoti juos kartu su tam tikrais kitais duomenimis į centrinę sistemą [23]. Duomenys saugomi dešimt metų. Taip pat privalo būti renkami ir perduodami trečiųjų šalių

20 Prašoma valstybė narė turi priimti sprendimą per vieną mėnesį nuo prašymo atsiimti gavimo dienos. Tais atvejais, kai tokie prašymai grindžiami duomenimis, gautais iš sistemos EURODAC, šis terminas trumpinamas iki dviejų savaičių (25 straipsnio 1 dalis). Nesiėmus veiksmų per 25 straipsnio 1 dalyje nurodytus laikotarpius laikoma, kad atsiimti atitinkamą asmenį sutinkama (25 straipsnio 2 dalis).

21 1 straipsnis.

22 2 straipsnio [1 dalies] d punktas. Šią sistemą sudaro kompiuterizuota centrinė pirštų atspaudų duomenų bazė (toliau – centrinė sistema) (3 straipsnio 1 dalis).

23 Šie duomenys išvardyti EURODAC reglamento 11 straipsnyje. Tai prašytojo lytis; kilmės valstybės narės naudojamas registracijos numeris; pirštų atspaudų ėmimo data; duomenų perdavimo į centrinę sistemą data ir operatoriaus naudotojo tapatybės kodas.

piliečių, sulaikytų dėl neteisėto išorės sienos kirtimo, pirštų atspaudų duomenys (14 straipsnio 1 ir 2 dalys). Surinkti duomenys įrašomi į centrinę sistemą. Nepažeidžiant pareigos rengti statistinius duomenis, taip surinkti duomenys turi būti naudojami tik siekiant juos palyginti su tarptautinės apsaugos prašytojų duomenimis [24].

Dublino įgyvendinimo reglamentas

26. Dublino įgyvendinimo reglamente numatytos specialiosios priemonės, skirtos valstybių narių valdžios institucijų, atsakingų už reglamento „Dublinas III“ taikymą, bendradarbiavimui, susijusiam su prašymų perimti ir atsiimti tarptautinės apsaugos prašytojus siuntimu bei nagrinėjimu, palengvinti [25]. Prašymo perimti savo žinion standartinė forma pateikta įgyvendinimo reglamento priede. Prie prašymo, be kita ko, turi būti pridėta visų tiesioginių ir netiesioginių įrodymų, rodančių valstybės narės, į kurią kreipiamasi, atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, kopija, taip pat duomenys, susiję su atitiktimi sistemoje EURODAC [26].

27. Dublino įgyvendinimo reglamento II priede pateikti A ir B sąrašai, kuriuose nurodyti įrodymai, kuriais remiantis nustatoma atsakinga valstybė narė, kaip tai suprantama pagal reglamentą „Dublinas III“. A sąraše pateikti oficialūs įrodymai, pagal kuriuos nustatoma atsakomybė, jeigu jie nepaneigiami priešingais įrodymais. Šio sąrašo 7 punkto pirmoje įtraukoje paminėta teigiama atitiktis, gauta iš EURODAC, palyginus prašytojo pirštų atspaudus, paimtus laikantis EURODAC reglamento 14 straipsnyje nustatytos tvarkos.

Priskyrimo direktyva

28. Priskyrimo direktyvoje nustatyti trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimai [27]. 2 straipsnyje, be kita ko, pateiktos tokios apibrėžtys:

„a) tarptautinė apsauga – pabėgėlio statusas ir papildomos apsaugos statusas;

<…>

h) tarptautinės apsaugos prašymas – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti atskirai;

<…>“

24 15 straipsnis.

25 3 konstatuojamoji dalis.

26 1 straipsnis.

27 1 straipsnis.

Procedūrų direktyva

29. Procedūrų direktyvoje numatyta bendra tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarka [28]. Ši direktyva taikoma tarptautinės apsaugos prašymams, pateiktiems ES teritorijoje [29]. Valstybės narės privalo paskirti sprendžiančiąją instituciją, kuri yra atsakinga už prašymų nagrinėjimą pagal visas atitinkamas procedūras. Valstybės narės gali savo nuožiūra pasirinkti, ar svarstyti bylas pagal reglamentą „Dublinas III“ taip pat pavesti sprendžiančiajai institucijai [30].

30. 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, asmeniui paprašius tarptautinės apsaugos kompetentingos pagal nacionalinę teisę tokius prašymus registruoti institucijos, registracija atliekama ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo dienos. Jeigu tarptautinės apsaugos prašoma kitų institucijų, kurios nėra kompetentingos registruoti atitinkamą asmenį pagal nacionalinę teisę, registracija vis tiek turi būti įvykdyta ne vėliau kaip per šešias darbo dienas nuo prašymo dienos. Tokios institucijos privalo informuoti prašytojus, kam ir kaip pateikti tarptautinės apsaugos prašymus. 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog valstybės narės privalo užtikrinti, kad tarptautinės apsaugos paprašęs asmuo turėtų veiksmingą galimybę prašymą pateikti kuo greičiau [31]. Nedarant poveikio 6 straipsnio 2 daliai, valstybės narės gali reikalauti, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų pateikti asmeniškai ir (arba) nurodytoje vietoje. 6 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog, „nepaisant 3 dalies, laikoma, kad tarptautinės apsaugos prašymas yra pateiktas, kai atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos gauna prašytojo pateiktą blanką arba oficialų pranešimą, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje“.

31. Tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol nagrinėjamas jo prašymas [32].

Priėmimo direktyva

32. Direktyvoje 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo [33], atsižvelgiant į tai, kaip tarptautinės apsaugos prašymas apibrėžtas Priskyrimo direktyvos 2 straipsnio h punkte, numatyta, kad valstybės narės privalo per penkiolika dienų po to, kai buvo „pateiktas“ prašymas, informuoti prašytojus apie išmokas, kurias jie turi teisę gauti, ir apie su priėmimo sąlygomis susijusias jų pareigas (5 straipsnio 1 dalis). Valstybės narės privalo užtikrinti, kad per tris dienas nuo prašymo pateikimo dienos prašytojui būtų išduotas dokumentas, patvirtinantis jo, kaip tarptautinės apsaugos prašytojo, statusą arba liudijantis jo teisę būti atitinkamos valstybės narės teritorijoje, laukiant, kol bus nagrinėjamas arba kol yra nagrinėjamas jo prašymas (6 straipsnio 1 dalis).

Nacionalinės teisės nuostatos

33. Atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo paaiškinimą, pateiktą nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, atrodo, kad tais atvejais, kai trečiosios šalies pilietis Vokietijoje pasiprašo tarptautinės apsaugos, pagal šios šalies nacionalinę sistemą skiriama: pirma, neoficialus prašymas valdžios institucijoms (kaip antai atsakingoms už sienų apsaugą, policijai, užsieniečių reikalų tarnybos pareigūnams arba prieglobsčio prašytojų priėmimo centrui) ir, antra,

28 1 straipsnis.

29 3 straipsnio 1 dalis.

30 4 straipsnio 1 ir 2 dalys. 2 straipsnio f punkte sąvoka „sprendžiančioji institucija“ apibrėžta taip: „bet kokia pusiau teisminė arba administracinė institucija valstybėje narėje, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir kompetentinga priimti pirmosios instancijos sprendimus tokiais atvejais“.

31 Jeigu prašytojas prašymo nepateikia, valstybės narės gali taikyti 28 straipsnį, kuriame numatyta procedūra, taikoma netiesiogiai atsiėmus prašymą arba jo atsisakius.

32 9 straipsnio 1 dalis.

33 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (OL L 180, 2013, p. 96; toliau – Priėmimo direktyva).

oficialaus tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba, toliau – BAMF), kuriai pagal nacionalinę teisę pavesta priimti sprendimus dėl prieglobsčio prašymų ir kuri turi įgaliojimus priimti sprendimus pagal teisės aktus, susijusius su užsieniečiais.

34. Pirmiausia trečiosios šalies pilietis siunčiamas į atitinkamą priėmimo centrą, kuris turi apie tai pranešti BAMF. Vokietijos valdžios institucijos turi išduoti trečiosios šalies piliečiui prieglobsčio prašytojo registracijos pažymą (toliau – pažyma). Nuo to momento jam leidžiama gyventi Vokietijoje tol, kol bus baigta jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra. Trečiosios šalies piliečiui paskiriamas priėmimo laikas ir jis privalo asmeniškai atvykti į BAMF vietos padalinį, kad pateiktų tarptautinės apsaugos prašymą.

Faktinės aplinkybės, procesas ir prejudiciniai klausimai

35. Tsegezab Mengesteab (toliau – pareiškėjas) yra Eritrėjos pilietis. Jis nurodo, kad į ES teritoriją pirmą kartą pateko 2015 m. rugsėjo 4 d., kai per Vidužemio jūrą iš Libijos atvyko į Italiją. 2015 m. rugsėjo 12 d. jis sausumos keliu iš Italijos atvyko į Vokietiją. 2015 m. rugsėjo 14 d. jis pirmą kartą gavo Vokietijos valdžios institucijų pažymą, kurią pagal jo neoficialų prieglobsčio prašymą jam išdavė Aukštutinės Bavarijos vyriausybė. 2015 m. spalio 8 d. Bylefeldo centrinė užsieniečių reikalų tarnyba jam išdavė antrą pažymą. 2016 m. sausio 14 d. T. Mengesteab išsiuntė antrąją pažymą BAMF, 2016 m. vasario 6 d. dar ją išsiuntė pakartotinai. 2016 m. liepos 22 d. T. Mengesteab pateikė BAMF oficialų tarptautinės apsaugos prašymą.

36. 2016 m. rugpjūčio 19 d. buvo kreiptasi į duomenų bazę EURODAC ir paaiškėjo, kad Italijoje buvo paimti T. Mengesteab pirštų atspaudai (EURODAC atitiktis Nr. IT2LE01HRQ), tačiau jis toje šalyje nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo. Vokietijos valdžios institucijos tą pačią dieną pateikė savo kolegoms Italijoje prašymą perimti savo žinion. Italijos valdžios institucijos į šį prašymą neatsakė.

37. 2016 m. lapkričio 10 d. sprendimu (jis T. Mengesteab buvo įteiktas 2016 m. lapkričio 16 d.) BAMF atmetė jo tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepriimtiną, todėl atsisakė patenkinti jo prieglobsčio prašymą ir nurodė jį išsiųsti į Italiją. BAMF manymu, Italija, o ne Vokietija, buvo atsakinga už jo prašymo nagrinėjimą, nes jis neteisėtai kirto ES išorės sieną, kai iš Libijos atvyko į Italiją, todėl jam buvo taikoma reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis.

38. 2016 m. lapkričio 17 d. T. Mengesteab apskundė tą sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui ir paprašė sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą. 2016 m. gruodžio 22 d. šis teismas nurodė sustabdyti sprendimo dėl išsiuntimo vykdymą.

39. T. Mengesteab teigia, kad už jo prašymo nagrinėjimą atsakinga Vokietija, nes prašymas perimti savo žinion buvo pateiktas pasibaigus reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio [1 dalies] pirmoje pastraipoje nustatytam trijų mėnesių terminui. Jo manymu, prašymo perimti savo žinion pateikimo terminas prasidėjo, kai jis neoficialiai paprašė suteikti prieglobstį 2015 m. rugsėjo 14 d. Tokios pozicijos turėtų būti laikomasi ir tuo atveju, kai nustatoma atitiktis sistemoje EURODAC, nes 21 straipsnio [1 dalies] antroje pastraipoje numatytas sutrumpintas dviejų mėnesių terminas yra skirtas perėmimo savo žinion procedūrai paspartinti.

40. BAMF atsikerta, kad, pirma, prašytojai negali skundų arba prašymų peržiūrėti sprendimus grįsti reglamento „Dublinas III“ nuostatomis, kuriose numatyti terminai, nes jomis nesuteikiama subjektinių teisių. Antra, ji mano, kad numatyti terminai pradedami skaičiuoti tik pateikus oficialų prieglobsčio prašymą.

41. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį iškeltoje byloje T. Mengesteab gali remtis to reglamento 21 straipsnio 1 dalyje numatytais terminais. Jeigu atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti, kokie veiksmai laikomi tarptautinės apsaugos prašymo pateikimu pagal reglamentą „Dublinas III“.

42. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia:

„1. Ar prieglobsčio prašytojas gali remtis atsakomybės perėjimu prašančiajai valstybei narei dėl to, kad baigėsi terminas pateikti prašymą perimti prašytoją savo žinion ([reglamento „Dublinas III“] 21 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa)?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar prieglobsčio prašytojas gali remtis atsakomybės perėjimu ir tuo atveju, jei prašoma valstybė narė yra vis dar pasiruošusi jį perimti savo žinion?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas, ar iš prašomos valstybės narės aiškaus ar numanomo sutikimo ([reglamento „Dublinas III“] 22 straipsnio 7 dalis) galima daryti išvadą, kad prašoma valstybė narė vis dar yra pasiruošusi prieglobsčio prašytoją perimti savo žinion?

4. Ar dviejų mėnesių terminas, nustatytas [reglamento „Dublinas III“] 22 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, gali baigtis pasibaigus trijų mėnesių terminui pagal [reglamento „Dublinas III“] 22 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą, jei prašančioji valstybė narė sugaišta daugiau kaip mėnesį nuo trijų mėnesių termino pradžios, kol pateikia užklausą duomenų bazėje EURODAC?

5. Ar tarptautinės apsaugos prašymas laikomas pateiktu pagal [reglamento „Dublinas III“] 20 straipsnio 2 dalį jau tuomet, kai pirmą kartą išduodama pažyma dėl prieglobsčio prašytojo registracijos, ar tik tuomet, kai parengiamas pranešimas apie pateiktą oficialų prieglobsčio prašymą? Visų pirma:

   a) Ar pažyma dėl prieglobsčio prašytojo registracijos yra prašymo forma, ar pranešimas pagal [reglamento „Dublinas III“] 20 straipsnio 2 dalį?

   b) Ar kompetentinga institucija pagal [reglamento „Dublinas III“] 20 straipsnio 2 dalį yra institucija, atsakinga už prašymo formos priėmimą arba pranešimo parengimą, ar institucija, atsakinga už sprendimo dėl prieglobsčio prašymo priėmimą?

   c) Ar valdžios institucijos parengtas pranešimas laikomas pateiktu kompetentingai institucijai ir tuomet, kai jai buvo perduota esminė informacija apie prašymo formos arba pranešimo turinį, ar jai vis dėlto reikia pateikti pranešimo originalą arba kopiją?

6. Ar pernelyg ilgas laiko tarpas nuo pirmo prašymo suteikti prieglobstį arba pirmos pažymos dėl prieglobsčio prašytojo registracijos išdavimo iki prašymo perimti savo žinion pateikimo gali lemti atsakomybės perėjimą prašančiajai valstybei narei pagal analogiškai taikomą [reglamento „Dublinas III“] 21 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą arba prašančiosios valstybė narės įpareigojimą pasinaudoti savo teise prisiimti atsakomybę pagal [reglamento „Dublinas III“] 17 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą?

7. Jei atsakymas į šeštąjį klausimą dėl abiejų alternatyvų būtų teigiamas, nuo kokio momento galima kalbėti apie nepagrįstą vėlavimą pateikti prašymą perimti savo žinion?

8. Ar prašymas perimti savo žinion, kuriame prašančioji valstybė narė nurodo tik atvykimo į prašančiąją valstybę narę datą ir oficialaus prieglobsčio prašymo pateikimo datą, tačiau nenurodo, kada pirmą kartą paprašyta suteikti prieglobstį arba kada pirmą kartą išduota pažyma dėl prieglobsčio prašytojo registracijos, laikytinas pateiktu per [reglamento „Dublinas III“] 21 straipsnio 1 dalyje numatytą terminą, o gal toks prašymas yra „negaliojantis“?“

43. Rašytines pastabas pateikė Vokietija, Vengrija ir Europos Komisija. Per 2017 m. balandžio 25 d. įvykusį posėdį buvo išklausytos šios trys šalys, taip pat T. Mengesteab ir Jungtinė Karalystė.

Įvertinimas

Pirminės pastabos

44. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodo, kad T. Mengesteab į ES teritoriją pateko, kai per Vidužemio jūrą iš Libijos atvyko į Italiją. Kadangi jis yra Eritrėjos pilietis, norėdamas kirsti ES valstybių narių išorines sienas jis būtų privalėjęs turėti vizą [34]. Greičiausiai jis jos neturėjo ir į ES teritoriją atvyko neteisėtai, nes nesilaikė Šengeno sienų kodekso [35] 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikti prejudiciniai klausimai grindžiami prielaida, kad T. Mengesteab taikoma reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis ir kad Italija yra pagal tą reglamentą atsakinga valstybė narė.

45. Ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo daroma prielaida, kad T. Mengesteab į Italiją atvyko neteisėtai, pagrįsta?

46. Šioje byloje nėra aiškiai keliama reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalies aiškinimo klausimo. Šiuo metu Teisingumo Teismas panašų klausimą, susijusį su trečiųjų šalių piliečių, keliavusių per Vakarų Balkanus, sausumos sienų kirtimu laikotarpiu nuo 2015 m. rudens iki 2016 m. pavasario, nagrinėja bylose *A. S.* [36] ir *Jafar* [37]. Tose bylose Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalyje vartojamus žodžius „neteisėtai kirto valstybės narės sieną“, siejamus su Šengeno sienų kodekso 5 straipsnio 4 dalies c punkto nuostata, kuria valstybei narei leidžiama nukrypti nuo vienos arba daugiau to teisės akto 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų (kaip antai sąlygos turėti galiojančią vizą) ir leisti trečiųjų šalių piliečiams atvykti į jos teritoriją dėl humanitarinių motyvų arba tarptautinių įsipareigojimų.

47. Ar šis klausimas buvo nagrinėjamas T. Mengesteab byloje? Jeigu ne – ar reikėtų atlikti tokio pobūdžio analizę?

34 Žr. 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 539/2001, nustatančio trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 81, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 65), 1 straipsnį ir I priedą.

35 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 562/2006, nustatantis taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, 2006, p. 1). Vėliau šis reglamentas buvo panaikintas ir pakeistas 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/399 (OL L 77, 2016, p. 1), kuris taip pat vadinamas Šengeno sienų kodeksu. Klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms, kai T. Mengesteab kirto ES išorės sieną ir atvyko į Italiją (t. y. 2015 m. rugsėjo 12 d.), galiojo ankstesnė Šengeno sienų kodekso redakcija, iš dalies pakeista 2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1051/2013 (OL L 295, 2013, p. 1). Šioje išvadoje remiuosi ta Šengeno sienų kodekso redakcija.

36 Byla C-490/16, sprendimas dar nepriimtas.

37 Byla C-646/16, sprendimas dar nepriimtas.

48. Šis klausimas yra sudėtingas ir jautrus, persmelktas nutylėtų politinių sumetimų ir itin nemalonus dėl tragiškų Viduržemio jūrą mėginusių perplaukti, tačiau pakeliui žuvusių žmonių istorijų. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šio klausimo nekelia, jį vis dėlto svarbu išspręsti norint nustatyti, kaip reglamentą „Dublinas III“ taikyti šiai konkrečiai bylai. Jeigu 13 straipsnio 1 dalies nuostata nėra tinkamas III skyriuje nustatytas kriterijus, gali nebereikėti atsakyti į faktiškai užduotus klausimus.

49. Pirmiausia norėčiau priminti, kad 2015 m. balandžio mėn. Europos Parlamentas paragino Europos Sąjungą ir valstybes nares dėti visas įmanomas pastangas, kad kuo labiau sumažėtų žūstančiųjų jūroje skaičius [38]. Dėl to ES ir pakrantės valstybės narės, kaip antai Italija, dažnai kartu su *Frontex* (Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra), ėmėsi vykdyti keletą plataus masto koordinuojamų paieškos ir gelbėjimo operacijų arba sienų kontrolės operacijų, kurių vykdytojai taip pat prisiima tokius įsipareigojimus [39].

50. Atrodo, nebyliai daroma prielaida, jog būsimi tarptautinės apsaugos prašytojai, kurie į valstybės narės teritoriją atvyksta jūra, tos valstybės narės išorės sieną būtinai kerta „neteisėtai“, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalį. Manau, ši prielaida nebūtinai teisinga visais atvejais.

51. Kai perplaukęs jūrą asmuo saugiai ir nepastebėtas pasiekia krantą ir kažkada vėliau prisistato tos arba kitos valstybės narės valdžios institucijoms ir pasiprašo tarptautinės apsaugos, teisinga daryti prielaidą, kad greičiausiai pirmosios valstybės narės sieną jis kirto „neteisėtai“: iš tiesų beveik neabejotinai taip ir yra. Kai asmuo išgelbėjamas atviroje jūroje iš skęstančios perpildytos pripučiamosios valties, teisiniu požiūriu vertinti tokią situaciją gerokai sudėtingiau. Tais atvejais, kai asmuo išgelbėjamas valstybės narės teritoriniuose vandenyse, situacijos vertinimas priklauso nuo dar daugiau aplinkybių.

52. Taigi, pareiga teikti pagalbą jūroje nelaimės ištiktiems asmenims yra „vienas iš seniausių ir pagrindinių jūrų teisės elementų“ [40]. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (toliau – JTJTK) 98 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad kiekviena valstybė narė turi įpareigoti su jos vėliava plaukiojančio laivo kapitoną, kiek tai įmanoma, nesukeliant rimto pavojaus pačiam laivui, įgulai ar keleiviams, be kita ko, vykti didžiausiu galimu greičiu gelbėti nelaimėje atsidūrusių žmonių. JTJTK 98 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad kiekviena pakrantės valstybė privalo skatinti adekvačios ir veiksmingos paieškos ir gelbėjimo tarnybos, atsakingos už saugą jūroje ir virš jos, kūrimą, veiklą ir aprūpinimą [41].

53. „Saugi vieta“ yra vieta, kuri laikoma gelbėjimo operacijų užbaigimo vieta. Tai taip pat vieta, kurioje nekyla grėsmės išgelbėtų asmenų gyvybei, kurioje gali būti patenkinti jų pagrindiniai žmogiškieji poreikiai (kaip antai gauti maisto, pastogę ir medicinos pagalbą). Be to, tai vieta, iš kurios galima suorganizuoti išgelbėtų asmenų nugabenimą į kitą paskirties ar galutinės paskirties vietą [42]. Tačiau nėra numatyta konkrečios su tuo susijusios pakrantės valstybės (arba laivo vėliavos valstybės, arba SAR

38 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento rezoliucijos 2015/2660(RSP) dėl pastaruoju metu Viduržemio jūroje įvykusių nelaimių ir ES migracijos ir prieglobsčio politikos 1 punktas.

39 Tokios operacijos reglamentuojamos 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 656/2014, kuriuo nustatomos išorės jūrų sienų stebėjimo vykdant Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą taisyklės (OL L 189, 2014, p. 93; toliau – *Frontex* reglamentas).

40 E. De Vattel „The Law of Nations“, 1834, p. 170, cituojama V. Moreno Lax „Seeking Asylum in the Mediterranean: Against a Frangmentary Reading of ES Member States' Obligations Accruing at Sea“, *International Journal of Refugee Law*, Nr. 23(2), 2011, p. 174–220, p. 194.

41 1974 m. Tarptautinė konvencija dėl žmogaus gyvybės apsaugos jūroje (toliau – SOLAS) su padarytais pakeitimais, taikoma visiems valstybiniams ir komerciniams laivams; taip pat žr. SOLAS konvencijos priedo V skyriaus 33 taisyklės 1 dalį ir 1979 m. Tarptautinės jūrų paieškos ir gelbėjimo konvencijos (toliau – SAR) (1405 JTSR 109) priedo 2.1.10 ir 1.3.2 punktus.

42 Ši sąvoka apibrėžta ne SOLAS arba SAR, o 2004 m. gegužės 20 d. priimtose Tarptautinės jūrų organizacijos (TJO) gairėse dėl elgesio su jūroje išgelbėtais asmenimis, Rezoliucija MSC 167(78). ES teisės aktų leidėjas beveik tapačią šios sąvokos apibrėžtį pateikė *Frontex* reglamento 2 straipsnio 12 punkte. Saugi vieta gali būti sausumoje, gelbėtojų arba kitame tinkamame laive arba jūroje esančiame įrenginyje, kuriuo galima naudotis kaip saugia vieta tol, kol išgelbėti asmenys išlaipinami kitoje paskirties vietoje.

operaciją surengusios valstybės) pareigos leisti išgelbėtiems asmenims išsilaipinti jos teritorijoje [43]. Iš esmės (ir, žinoma, atsižvelgiant į draudimą išsiųsti arba grąžinti) trečiųjų šalių piliečiai, kuriuos išgelbėja su ES valstybės narės vėliava plaukiojantis laivas arba kurie išgelbėjami valstybės narės teritoriniuose vandenyse, gali būti išlaipinti ES nepriklausančioje šalyje [44]. Prieš dešimt metų, 2007 m., Komisija atkreipė dėmesį į problemas, susijusias su tinkamiausio išlaipinti uosto nustatymu [45]. 2009 m. Tarptautinės jūrų organizacijos sąlygų lengvinimo komitetas pasiūlė numatyti, kad už paieškos ir gelbėjimo zoną atsakinga vyriausybė turėtų leisti išgelbėtiems asmenims išsilaipinti, jeigu negalima rasti kitos saugios vietos, tačiau vėliau šis pasiūlymas buvo atmestas [46]. Po 2010 m. Tarybos teisėkūros iniciatyvos [47], kurią Teisingumo Teismas panaikino remdamasis procesiniais pagrindais [48], *Frontex* reglamente buvo numatyta tokia bendroji taisyklė, taikoma per paieškos ir gelbėjimo operacijas: priimančioji valstybė narė ir dalyvaujančiosios valstybės narės turi bendradarbiauti su koordinavimo centru, siekdamos rasti saugią vietą, o jeigu tai neįmanoma, „kai tik tai tampa praktiškai įmanoma“, išgelbėti asmenys gali būti išlaipinti operacijai vadovaujančioje valstybėje narėje [49]. Tačiau *Frontex* reglamentas netaikomas trečiųjų šalių teritorinėse jūrose [50] ir šis reglamentas kritikuojamas dėl to, kad jame nenumatyta „aiškių teisinių išlaipinimo reikalavimų per paieškos ir gelbėjimo operacijas“ [51].

54. Mano pateikta trumpa apžvalga aiškiai rodo, kad atsižvelgiant į atitinkamas tarptautinės jūrų teisės, tarptautinės humanitarinės teisės (būtent 1951 m. Ženevos konvencijos) ir ES teisės nuostatas nėra visiškai aišku, kaip atsakyti į klausimą, ar turėtų būti laikoma, jog išgelbėti Vidužemio jūra plaukę asmenys, kurie buvo išlaipinti ES pakrantės valstybėje narėje (paprastai Graikijoje arba Italijoje, tačiau nebūtinai), tokios valstybės narės sieną kirto „neteisėtai“, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalį.

55. Kaip matyti iš šių aplinkybių, Teisingumo Teismas neturi galimybių pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikalingą išaiškinimą šioje byloje. Kadangi šis klausimas nebuvo iškeltas nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, apie jį nebuvo informuotos Dublino sistemos valstybės [52]. Todėl jos negalėjo priimti pagrįsto sprendimo dėl to, ar pateikti rašytines pastabas dėl šio klausimo.

56. Kiek tai susiję su faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis grindžiama nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas nežino, ar T. Mengesteab buvo išgelbėtas jūroje (jeigu taip – kas tai padarė), ar jam iš tiesų leista atvykti į Italiją dėl humanitarinių priežasčių arba dėl jos įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę. Gali būti ir taip, kad, priešingai, jo judėjimas buvo visiškai slepiamas. Tokiu atveju daugiau nei tikėtina, kad reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis neabejotinai taikoma jo situacijai.

43 Žr. šios išvados 40 išnašoje nurodytą V. Moreno-Lax straipsnį, p. 175.

44 Žr. šios išvados 40 išnašoje nurodytą V. Moreno-Lax straipsnį, p. 196. Dėl susitarimų su trečiosiomis šalimis žr. G. Butler ir M. Ratcovich „Operation Sophia in Unchartered Waters: European and International Law Challenges for the ES Naval Mission in the Mediterranean Sea“, *Nordic Journal of International Law*, Nr. 85(3), 2016, p. 235–259, p. 249.

45 Žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Tarptautinės teisės aktų, susijusių su nelegalia imigracija jūra, tyrimas“ (SEC (2007) 691).

46 2009 m. TJO parengti Principai, susiję su jūroje išgelbėtų asmenų išlaipinimo administracinėmis procedūromis (FAL.3/Circ.194).

47 Žr. 2010 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimo 2010/252/ES, kuriuo papildomos Šengeno sienų kodekso nuostatos dėl išorės jūros sienų stebėjimo vykdant operatyvų bendradarbiavimą, koordinuojamą Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (OL L 111, 2010, p. 20), priedo II dalį. Buvo siūloma nustatyti, kad per bendras *Frontex* koordinuojamas operacijas asmenys turėtų būti išlaipinami trečiojoje šalyje, iš kurios laivas su atitinkamais asmenimis išplaukė, o jeigu tai neįmanoma – pirmenybė turėtų būti teikiama išlaipinimui operacijai vadovaujančioje valstybėje narėje (2.1 punktas).

48 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimas *Parlamentas / Taryba* (C-355/10, EU:C:2012:516). Teisingumo Teismas konstatavo, kad Taryba nebuvo įgaliota viena priimti ginčijamą teisės aktą.

49 *Frontex* reglamento 10 straipsnio 1 dalies c punktas.

50 Europos Parlamento tyrimas „Migrantai Vidužemio jūroje. Žmogaus teisių apsauga“, p. 43.

51 Žr. N. Klein „A Maritime Security Framework for the Legal Dimensions of Irregular Migration by Sea“, V. Moreno-Lax ir E. Papastravridis (leid.), *„Boat Refugees“ and Migrants at Sea: A Comprehensive Approach*, Leidenas–Bostonas, Brill–Nijhoff, 2017, p. 35–59, p. 49.

52 Dėl išsamaus paaiškinimo, kurioms valstybėms taikomas reglamentas Dublinas III, žr. mano išvados byloje *A.S.*, C-490/16, ir *Jafari*, C-646/16, EU:C:2017:443 23 punktą ir 32 išnašą.

57. Dėl šių priežasčių, nors maniau, kad iškelti šį klausimą turėčiau aš, atrodo, jog norint tinkamai išaiškinti reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalį, taikomą asmenims, kurie perplaukia jūrą ir atvyksta į pakrantės valstybės narės teritoriją, reikia sulaukti sprendimo kitoje byloje, kurioje šį klausimą yra tiesiogiai iškėlęs nacionalinis teismas. Todėl dabar išnagrinėsiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prejudicinius klausimus.

Dėl pirmojo, antrojo ir trečiojo klausimų

58. Pirmasis, antrasis ir trečiasis klausimai glaudžiai susiję. Jais iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar T. Mengesteab gali ginčyti sprendimą perduoti jį iš Vokietijos Italijai, kaip už jo prašymo nagrinėjimą atsakingai valstybei narei.

Pirmasis klausimas. Bendrosios pastabos

59. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalimi tarptautinės apsaugos prašytojui leidžiama užginčyti sprendimą dėl perdavimo, jeigu prašančioji valstybė narė (nagrinėjamu atveju – Vokietija) praleido 21 straipsnio 1 dalyje nustatytą trijų mėnesių terminą pateikti tokį prašymą.

60. Vokietija ir Jungtinė Karalystė teigia, kad į pirmąjį klausimą reikėtų atsakyti neigiamai. T. Mengesteab ir Vengrija mano priešingai. Komisija rašytinėse pastabose nurodė, kad prašytojas galėtų ginčyti sprendimą dėl perdavimo remdamasis šiuo pagrindu. Per posėdį Komisija požiūrį pakeitė. Ji nurodė, kad reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatyta prašytojo teisė pateikti skundą dėl sprendimo arba prašyti jį peržiūrėti neapima to reglamento nuostatų, kuriose numatyti laikotarpiai, per kuriuos valstybės narės privalo pateikti prašymą perimti savo žinion.

61. Manau, pirmasis klausimas susijęs su dviem bendro pobūdžio elementais, būtent su reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies aiškinimu ir su 27 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę taikymo sritimi. Iš esmės klausiama, ar pagal tarptautinės apsaugos prašytojo nacionaliniam teismui pareikštą ieškinį, kuriuo ginčijamas sprendimas dėl perdavimo, turėtų būti atlikta valstybės narės veiksmų, visų pirma reglamente numatyto termino praleidimo, teisminė kontrolė.

62. Manau, nagrinėjant šiuos klausimus labai svarbu atsižvelgti į tam tikrus Teisingumo Teismo jurisprudencijoje numatytus bendruosius principus, kurie patvirtinti reglamento „Dublinas III“ preambulėje [53]. Taigi, Europos Sąjunga yra teisės bendrija ta prasme, jog nei jos valstybės narės, nei jos institucijos neišvengia jų teisės aktų atitikties Chartijai arba Sutartims kontrolės, todėl, kad Sutartyse numatyta visa ieškinių ir procedūrų sistema tam, kad galėtų būti atliekama teisės aktų, kurie patenka į ES teisės taikymo sritį, teisminė kontrolė. Be to, pagrindinės teisės yra neatskiriama bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, dalis. Šiuo tikslu Teisingumo Teismas vadovaujasi valstybių narių bendromis konstitucinėmis tradicijomis, visų pirma EŽTK, kuri šiuo atžvilgiu turi ypatingą reikšmę [54].

53 Visų pirma žr. reglamento „Dublinas III“ 32 ir 39 konstatuojamąsias dalis.

54 2008 m. rugsėjo 3 d. Sprendimas *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 283 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63. Konkrečios šioje byloje aptariamos pagrindinės teisės, be kita ko, yra pagarba teisei į gynybą ir teisei į veiksmingą teisminę gynybą, kurios garantuojamos Chartijos 47 straipsniu. Pirmoji yra procesinių teisių, kurias apima teisė būti išklausytam, dalis. Antrąja reikalaujama, kad atitinkama valdžios institucija sudarytų galimybę suinteresuotajam asmeniui ginti savo teises ir pasinaudoti visų ES teise garantuojamų teisių veiksminga gynyba [55]. Šiuo požiūriu 47 straipsnio taikymo sritis platesnė už EŽTK 6 ir 13 straipsniuose numatytų atitinkamų teisių taikymo sritį [56].

64. Atsižvelgdama į šiuos bendruosius principus, taikomus aiškinant reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalį ir 27 straipsnio 1 dalį, manau, kad į pirmąjį klausimą reikėtų atsakyti teigiamai dėl priežasčių, kurias paaiškinsiu toliau. Faktiniai padariniai T. Mengesteab bylai priklausys nuo atsakymo į penktąjį klausimą, kuris susijęs su momentu, nuo kurio laikoma, kad tarptautinės apsaugos prašymas „pateiktas“. Šis momentas yra 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyto trijų mėnesių laikotarpio pradžia [57].

Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalis

65. Nors tikrai nėra aiškiai nurodyta, jog sprendimas dėl perdavimo gali būti apskųstas arba gali būti prašoma jį peržiūrėti pagal 27 straipsnio 1 dalį dėl praleistų reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje nurodytų terminų, toks aiškinimas neprieštarauja reglamento tekstui ir jis nėra nesuderinamas su šio teisės akto tikslais [58].

66. Aplinkybė, kad kyla prieštaravimų tarp subjektinių teisių ir tarpvalstybinių mechanizmų, kurie sukurti taikant Dublino sistemos procedūras, pripažinta nuo pat pradžių [59]. Atsižvelgiant į tai, kad Dublino sistema pirmiausia buvo siekiama suteikti valstybėms narėms mechanizmą, kurį taikant gali būti greitai nustatyta valstybė, atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, tokie prieštaravimai gal ir nestebina [60].

67. Tačiau šių prieštaravimų tinkamo sprendimo būdai laikui bėgant pakito. Visų pirma, dabar reikia atsižvelgti į Chartijoje, kaip pirminės teisės akte, numatytas pagrindines teises [61]. Antra, teisėkūros istorija rodo, jog, kai ES teisės aktų leidėjas priėmė reglamentą „Dublinas III“, jis siekė užtikrinti, kad šio teisės akto nuostatos būtų visiškai suderinamos su pagrindinėmis teisėmis kaip ES teisės bendraisiais principais, taip pat su tarptautine teise. Šiuo požiūriu „buvo ypač akcentuojama būtinybė sustiprinti teisines ir procesines garantijas, skirtas asmenims, kuriems taikoma Dublino procedūra, ir sudaryti jiems galimybę geriau apginti savo teises <…>“ [62]. Toks dėmesys pagrindinėms teisėms akivaizdus atsižvelgiant į reglamento „Dublinas III“ struktūrą ir kontekstą. Kartu jie sudaro pagrindą, į kurį atsižvelgiant turi būti aiškinama 21 straipsnio 1 dalis [63].

55 2013 m. liepos 18 d. Sprendimas *Komisija ir kt. / Kadi* (toliau – Sprendimas *Kadi II*) (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 99 ir 100 punktai) ir žr. mano išvadą, pateiktą byloje *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:186, 82 ir 83 punktai).

56 Žr. su Pagrindinių teisių chartija susijusius išaiškinimus dėl 47 straipsnio (OL C 303, 2007, p. 2).

57 Žr. šios išvados 130 ir paskesnius punktus dėl penktojo klausimo.

58 Žr. reglamento „Dublinas III“ 5 konstatuojamąją dalį.

59 Žr. 2001 m. liepos 26 d. Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (COM(2001) 447 galutinis) aiškinamąjį memorandumą (OL C 304E, 2001, p. 192).

60 Žr. šios išvados 6 punktą.

61 CISA ir Dublino konvencijos buvo priimtos anksčiau nei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (OL C 364, 2000, p. 1), kurią Komisija, Europos Parlamentas ir Taryba iškilmingai paskelbė, gavę valstybių narių pritarimą per Nicoje vykusį Europos Vadovų Tarybos susitikimą. Reglamentas „Dublinas II“ priimtas prieš tai, kai 2009 m. Chartijai buvo suteiktas Sutarties statusas.

62 Žr. Komisijos pasiūlymo aiškinamąjį memorandumą (COM(2008) 820 galutinis, p. 11) ir reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamąją dalį.

63 2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 59 punktas).

68. Atsižvelgiant į reglamento struktūrą akivaizdu, kad jo pagrindinis tikslas – kiek įmanoma greičiau nustatyti valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo, pateikto vienoje iš valstybių narių, nagrinėjimą [64]. Ją nustatyti turi kompetentingos institucijos, paskirtos šiai funkcijai vykdyti pagal 35 straipsnio 1 dalį. Vykdydamos savo funkcijas kompetentingos institucijos privalo laikytis reglamente „Dublinas III“ numatytų terminų.

69. 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą turi nagrinėti viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus. Pagal bendrąjį principą atsakomybė už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kuri suvaidino didžiausią vaidmenį prašytojui atvykstant arba apsigyvenant ES teritorijoje. Būtent III skyriuje nustatyti kriterijai, susiję su neteisėtu atvykimu į ES teritoriją (t. y. 13 straipsnio 1 dalis), dažniausiai taikomi, kai siekiama nustatyti, kas atsako už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. III skyriaus 8–11 straipsniuose numatyti kriterijai, susiję su nepilnamečiais ir šeimos vientisumu, taikomi rečiau [65]. Dublino sistema skirta užtikrinti, kad prašytojas nebūtų vežiojamas iš vienos valstybės narės į kitą arba paliktas nežinioje, kai nė viena valstybė narė nenori nagrinėti jo tarptautinės apsaugos prašymo. Žodžiai „viena valstybė narė“ reiškia, kad prašytojams neleidžiama pateikti daugiau prašymų keliose valstybėse narėse (ieškoti palankesnio teisinio reglamentavimo, angl. „forum shopping“ [66]).

70. Atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra turi būti pradėta iš karto po to, kai valstybei narei pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas (reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 1 ir 2 dalys). Jeigu valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali paprašyti, kad ta kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion. Prašymas perimti savo žinion turi būti pateiktas kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, dienos. Valstybė narė, kuriai pateiktas toks prašymas, to neprivalo daryti, nes perėmimo savo žinion procedūra palikta jos nuožiūrai. Jeigu ji tokio prašymo nepateikia, ji lieka atsakinga valstybė narė.

71. Be to, teisėkūros istorija rodo, kad, kai Dublino konvencija buvo pakeista reglamentu „Dublinas II“, terminas pateikti prašymus perimti savo žinion buvo sutrumpintas nuo šešių iki trijų mėnesių [67]. Pakeisti reglamente „Dublinas II“ numatyti terminai (jie nurodyti reglamente „Dublinas III“) buvo siejami su priimtinumo procedūromis, numatytomis (tuo metu) pasiūlytoje Procedūrų direktyvoje [68]. Tuo metu Komisija aiškinamajame memorandume nurodė, kad atsakingos valstybės narės nustatymo mechanizmas galėtų veikti tik jeigu, be kita ko, prašymai būtų išnagrinėjami per sutartą laikotarpį [69].

72. Jeigu valstybė narė nusprendžia pateikti prašymą perimti savo žinion, 21 straipsnio 1 dalyje numatyti terminai privalomi ir taikomi griežtai. Nėra nuostatos, pagal kurią valstybės narės juos galėtų pratęsti, ir teisės aktų leidėjas nėra numatęs galimybės valstybėms narėms nukrypti nuo numatytų terminų išimtinėmis aplinkybėmis.

64 2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 57 punktas).

65 Žr. Komisijos pasiūlymo dėl reglamento „Dublinas IV“ aiškinamąjį memorandumą (COM(2016) 270 galutinis).

66 Mano manymu, sąvoka „palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimas“ reiškia piktnaudžiavimą prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūromis, kai tas pats asmuo pateikia keletą prieglobsčio prašymų keliose valstybėse narėse, vien siekdamas pratęsti savo buvimo valstybėse narėse laikotarpį; žr. 2008 m. gruodžio 3 d. dokumentą (COM(2008) 820 galutinis, p. 4). Ši sąvoka vartojama ir platesne prasme – tokiu atveju ji apima trečiųjų šalių piliečius, kurie siekia pateikti tarptautinės apsaugos prašymą konkrečiai valstybei narei. Aš šioje išvadoje šią sąvoką vartoju tik pirmąja prasme, nes pagrindinis Dublino sistemos taisyklių tikslas – neleisti pateikti keleto tokių prašymų. Sąvokos anglų k. „forum shopping“ vartojimas kritikuojamas teigiant, kad ši sąvoka klaidinanti ir netinkama; žr. dokumentą „Reglamento „Dublinas III“ reforma“ (Europos Parlamento piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio komiteto Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui (LIBE) užsakytas tyrimas, p. 21).

67 Komisija reglamento „Dublinas IV“ projekte siūlo dar sutrumpinti šį terminą iki vieno mėnesio.

68 Šios procedūros dabar numatytos Procedūrų direktyvos 34 straipsnyje.

69 Žr. pasiūlymo (COM(2001) 447 galutinis) aiškinamojo memorandumo 3.3 punktą, p. 4.

73. Valstybė narė, kuriai pateiktas prašymas, be abejo gali kitai valstybei narei pateikti prašymą perimti savo žinion, kuris bus patenkintas. Tokiu atveju ji nebeturi nagrinėti prašymo suteikti prieglobstį. Tačiau ji taip pat gali: i) nuspręsti nepateikti prašymo perimti savo žinion; ii) pateikti prašymą, kurį prašoma valstybė narė teisėtai atmeta (dėl įrodymų trūkumo), per reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatytą trijų mėnesių laikotarpį arba iii) pateikti tokį prašymą pasibaigus trijų mėnesių laikotarpiui. Bet kuriuo iš šių atvejų ji tampa už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare[70]. Žinoma, tokia situacija faktiškai daro poveikį pačiam prašytojui. Jis neperduodamas iš A valstybės narės B valstybei narei. Jis lieka pirmojoje valstybėje narėje, kol bus išnagrinėtas jo prašymas dėl tarptautinės apsaugos ir dėl jo priimtas sprendimas. Faktinis poveikis prašytojui skiriasi priklausomai nuo bylos aplinkybių. Tais atvejais, kai Dublino procedūra vykdoma sparčiai, šio proceso poveikis bendrai prašytojo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo eigai greičiausiai būtų ne toks didelis kaip tais atvejais, kai prašymo nagrinėjimas atidėliojamas, ypač parengiamajame atsakingos valstybės narės nustatymo etape[71]. Šiuo požiūriu nustatyti terminai, įskaitant 21 straipsnio 1 dalyje nustatytus terminus, suteikia prašytojams ir atitinkamai valstybei narei tikrumo. Numatyti įvairūs terminai yra labai svarbūs Dublino sistemos veikimui apskritai.

74. Šį požiūrį patvirtina nuostatos, kurios buvo numatytos siekiant suteikti arba geriau užtikrinti subjektinės teises, kaip antai teisę į informaciją, numatytą reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalyje, ir teisę į pranešimą apie sprendimą dėl perdavimo, numatytą jo 26 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

75. Dar pridurčiau, jog atsižvelgiant į 29 straipsnio 3 dalies formuluotę galima padaryti išvadą, jog teisės aktų leidėjas yra numatęs, kad asmuo gali būti perduotas per klaidą ir kad sprendimas dėl perdavimo gali būti panaikintas pagal dėl jo pateiktą skundą arba prašymą jį peržiūrėti[72].

76. Todėl darau išvadą, kad reglamento „Dublinas III“ tekstas ir tikslai kartu su jo struktūra rodo, jog tais atvejais, kai valstybės narės nesilaiko su prašymais perimti savo žinion susijusių terminų, prašytojams turėtų būti sudarytos galimybės ginčyti sprendimus dėl perdavimo tokiose bylose, ypač jeigu tokių terminų nesilaikymas turi įtakos suinteresuotojo asmens tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo eigai.

Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis

77. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar T. Mengesteab bylai turėtų būti taikomas Teisingumo Teismo sprendimas *Abdullahi*[73]. Minėtas sprendimas susijęs su Somalio piliete, kuri pirmą kartą pateko į ES teritoriją, kai atvyko į Graikiją. Tuomet Sh. Abdullahi per Vengriją nuvyko į Austriją ir ten pasiprašė prieglobsčio. Austrijos valdžios institucijos manė, kad pagal atitinkamą III skyriuje nustatytą kriterijų atsakinga valstybė narė buvo Vengrija[74]. Vengrijos valdžios institucijos sutiko nagrinėti jos prašymą. Sh. Abdullahi teigė, kad, priešingai, atsakinga valstybė narė buvo Graikija, nes į ES teritoriją ji pirmą kartą pateko, kai atvyko į Graikiją[75]. Teisingumo Teismas nusprendė, jog reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalyje numatyta teisė apskųsti sprendimą arba reikalauti jį peržiūrėti turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai valstybė narė sutiko perimti prieglobsčio prašytoją savo žinion kaip pirmojo atvykimo į Europos Sąjungos teritoriją valstybė narė,

70 21 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa. Taip pat žr. šios išvados 18 ir 19 punktus dėl prašymų atsiimti. Dėl reglamento „Dublinas III“ 23 ir 24 straipsnių aiškinimo ir terminų taikymo žr. bylą *Hasan* (C-360/16), kurioje sprendimas dar nepriimtas.

71 Žr. šios išvados 96 ir 97 punktus.

72 29 straipsnio aiškinimo klausimas iškeltas byloje *Shiri* (C-201/16), kuri šiuo metu nagrinėjama.

73 2013 m. gruodžio 10 d. sprendimas (C-394/12, EU:C:2013:813).

74 Reglamento „Dublinas II“ 10 straipsnio 1 dalis atitiko reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalį.

75 Tuo metu prieglobsčio prašytojų grąžinimas į Graikiją buvo sustabdytas. Todėl Sh. Abdullahi būtų galėjusi siekti, kad jos prašymas būtų nagrinėjamas Austrijoje.

toks prieglobsčio prašytojas pasirinkimą taikyti šį kriterijų gali ginčyti tik remdamasis tuo, kad toje valstybėje narėje sistemingai pažeidžiama prieglobsčio procedūra ir nesilaikoma prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų, o tai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog tam prašytojui kils reali grėsmė patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį.

78. Manau, kad Sprendimas *Abdullahi* gali būti taikomas tik konkrečiomis tos bylos aplinkybėmis. T. Mengesteab padėtis kitokia.

79. Pirma, T. Mengesteab neginčija atitinkamų III skyriuje nustatytų kriterijų (reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalies) taikymo. Antra, Sprendime *Abdullahi* pateiktas reglamento „Dublinas II“ aiškinimas labai pakito dėl kitame Dublino reglamente numatytų pakeitimų [76]. Buvo plėtojami reglamento tikslai ir bendra struktūra. Todėl teisė apskųsti sprendimą arba prašyti jį peržiūrėti mažiau ribojama nei pagal reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalį. Ankstesniame reglamente nebuvo reglamento „Dublinas III“ nuostatų dėl prašytojams taikomų garantijų, susijusių su informacija, kurią jiems turi pateikti valstybės narės, ir su įpareigojimu surengti asmeninį pokalbį [77]. Teisės akto struktūros pokyčius patvirtina nurodyti tikslai pagerinti pagal Dublino sistemą prašytojams suteiktą apsaugą ir numatyti veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuri apima reglamento „Dublinas III“ taikymo ir valstybėje narėje, į kurią perkeliamas pareiškėjas, susiklosčiusios teisinės ir faktinės situacijos nagrinėjimą [78].

80. Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, kurioje numatyta, jog prašytojui privalo būti suteikta teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kad jis galėtų pateikti skundą dėl sprendimo dėl perdavimo arba prašyti jį peržiūrėti, neseniai išnagrinėta Teisingumo Teismo sprendimuose *Ghezelbash* [79] ir *Karim* [80].

81. Abiejose šiose bylose tarptautinės apsaugos prašytojas siekė užginčyti valstybės narės, kurioje jis buvo, kompetentingų institucijų sprendimą perduoti jį kitai valstybei, kuri su pirmąja valstybe nare susitarė dėl atsakomybės už jo prašymo nagrinėjimą prisiėmimo. Sprendime *Ghezelbash* Teisingumo Teismas nurodė (dėl tariamai neteisingo III skyriuje nustatyto kriterijaus, susijusio su vizomis (reglamento „Dublinas III“ 12 straipsnis) taikymo), jog, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, reglamente „Dublinas III“ įtvirtinta veiksminga teisių gynimo nuo sprendimų dėl perdavimo priemonė turi apimti, pirma, šio reglamento taikymo ir, antra, teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prieglobsčio prašytojas, vertinimą [81]. Sprendime *Karim* Teisingumo Teismas konstatavo, kad sprendimą, priimtą neteisingai pritaikius 19 straipsnio 2 dalį (ji yra ne vienas iš III skyriuje nustatytų kriterijų, o reglamento „Dublinas III“ V skyriaus dalis), galima apskųsti arba pateikti prašymą jį peržiūrėti pagal to reglamento 27 straipsnio 1 dalį, ir nurodė, jog „<…> [reglamento „Dublinas III“] taikymas iš esmės grindžiamas atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra, o ši valstybė nustatoma remiantis šio reglamento III skyriuje įtvirtintais kriterijais <…>“ [82].

76 Komisija iš dalies pakeitė nuostatų dėl prašytojo teisės apskųsti sprendimą dėl perdavimo arba prašyti jį peržiūrėti tekstą pasiūlyme COM(2008) 820 galutinis; visų pirma žr. pasiūlytą 17 konstatuojamąją dalį ir 26 straipsnį „Teisių gynimo priemonės“. Šis tekstas buvo iš dalies pakeistas per bendro sprendimo procedūrą. Teisės aktų leidėjas į nuostatas, išdėstytas dabar galiojančiose 9 ir 19 konstatuojamose dalyse ir 27 straipsnio 1 dalyje, įtraukė tekstą, susijusį su teisių gynimo priemonėmis. Per pirmąjį svarstymą Taryba savo poziciją priėmė atsižvelgdama į kompromisą, kurį ji pasiekė su Europos Parlamentu – visų pirma buvo sustiprintos teisinės garantijos ir tarptautinės apsaugos prašytojų teisės; žr. tarpinstitucinę bylą 2008/243/COD.

77 Visų pirma žr. reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalies d punktą, 5 ir 26 straipsnius.

78 Reglamento „Dublinas III“ 9 ir 19 konstatuojamosios dalys.

79 2016 m. birželio 7 d. sprendimas (C-63/15, EU:C:2016:409).

80 2016 m. birželio 7 d. sprendimas (C-155/15, EU:C:2016:410).

81 38 ir 39 punktai.

82 23 punktas.

82. T. Mengesteab ir Vengrija teigia, kad sprendimai *Ghezelbash* ir *Karim* šiai bylai taikomi. Vokietija, Jungtinė Karalystė ir Komisija mano, kad šiuos sprendimus galima taikyti tik ribotomis aplinkybėmis, būtent tais atvejais, kai tarptautinės apsaugos prašytojas nurodo, jog III skyriuje nustatyti kriterijai pritaikyti klaidingai, arba kai nagrinėjama nuostata glaudžiai susijusi su šių kriterijų taikymu. Be to, Komisija Teisingumo Teismo prašo patikslinti sprendimus *Ghezelbash* ir *Karim* ir aiškiai nurodyti reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatytų prašytojo teisių ribas.

83. Manau, nors sprendimuose *Ghezelbash* ir *Karim* nebuvo aiškiai išnagrinėta klausimo, ar prieglobsčio prašytojas galėtų skųstis dėl reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatytų terminų praleidimo, šiuose sprendimuose numatyti principai vienodai taikomi ir šiai bylai[83].

84. Iš karto norėčiau išnagrinėti prieštaravimus dėl leidimo tokioje padėtyje kaip T. Mengesteab esantiems prašytojams remtis 21 straipsnio 1 dalimi bylose, kuriose prašoma peržiūrėti sprendimus dėl perdavimo arba kuriose tokie sprendimai skundžiami.

85. Pirmasis argumentas, kurį nurodo Vokietija, Jungtinė Karalystė ir Komisija (pastaroji jį išdėstė per posėdį), susijęs su tuo, kad prašytojas negali remtis 21 straipsnio 1 dalyje nurodytų terminų nesilaikymu, nes šioje nuostatoje nurodyti terminai taikomi tarpvalstybiniams santykiams, kurių šalys – prašančioji valstybė narė ir prašoma valstybė narė. Todėl tokie santykiai neturėtų būti asmens skundo objektas.

86. Šis požiūris manęs neįtikina, nes Dublino sistema nebėra vien tarpvalstybinis mechanizmas. Ji tokia nebėra nuo to laiko, kai buvo įtraukta į ES *acquis* kaip reglamentas „Dublinas II“ – tokią išvadą galima padaryti atsižvelgiant į šio teisės akto rengimo medžiagą[84]. Toks požiūris tapo dar aiškesnis, kai buvo priimtas reglamentas „Dublinas III“[85].

87. Antrasis prieštaravimas, kurį iš esmės nurodo Jungtinė Karalystė, susijęs su tuo, kad numatyti terminai yra procesinis klausimas. Jungtinė Karalystė Teisingumo Teismą ragina skirti klausimus, iš kurių kyla materialinių teisių (kaip klausimas dėl klaidingo III skyriuje nustatytų kriterijų taikymo), ir (kaip ji teigia) vien su procedūra susijusius klausimus.

88. Manau, situacija nėra tokia paprasta, kaip teigia Jungtinė Karalystė. Mano nuomone, dėl tokio skirstymo reglamentas galėtų būti taikomas dirbtinai ir iš tiesų toks skirstymas negali būti suderinamas su Chartija.

89. Terminų nustatymas iš tiesų paprastai vertinamas kaip procesinis klausimas. Tačiau taikant reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatytą terminą daromas esminis poveikis ir prašytojams, ir atitinkamoms valstybėms narėms[86].

90. Dėl ES institucijų priimtų teisės aktų ES teisėje visuotinai pripažįstama, kad esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimas daro niekinį įgaliojimų įgyvendinimą, jeigu toks įgaliojimų įgyvendinimas gali paveikti procedūros rezultatą. Šiuo požiūriu laikoma, kad veiksmingos teisminės apsaugos principas ir teisė būti išklausytam yra tokie esminiai procedūriniai reikalavimai[87]. Kalbant apie prašymą perimti savo žinion, kai baigiasi 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas terminas, kyla trečioje pastraipoje nurodytos pasekmės, būtent – atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka prašančiajai valstybei narei.

83 2016 m. birželio 7 d. Sprendimas *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 44–46 ir 51–53 punktai); taip pat žr. šios išvados 62 punktą.

84 Žr., pavyzdžiui, COM(2001) 447 galutinis, p. 3.

85 Žr., pavyzdžiui, šios išvados 74 punktą ir reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamąją dalį.

86 Žr. šios išvados 73 punktą.

87 2008 m. rugsėjo 3 d. Sprendimas *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 326 ir 338 punktai).

91. Dėl sprendimų įrašyti į sąrašą teisėtumo ginčijimo Teisingumo Teismas konstatavo, kad teisminė kontrolė, be kita ko, apima vertinimą, ar buvo laikomasi procedūrinių taisyklių, ir ES teismai turi teisę spręsti, ar ES institucija nepažeidė atitinkamų procesinių garantijų [88]. Manau, šie principai taikomi ir šiai bylai.

92. Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatyti terminai, nuo kurių priklauso prašymo perimti savo žinion ir tuo prašymu grindžiamo vėlesnio sprendimo dėl perdavimo teisėtumas, susiję su šio reglamento taikymo fakto ir teisės klausimais, kuriuos nacionaliniai teismai turėtų galėti išnagrinėti pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį.

93. Atkreipiu dėmesį į aplinkybę, kad su šiais klausimais susijusiu Teisingumo Teismo sprendimu niekada nebus užkirstas kelias procesui nacionaliniu lygmeniu. Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė pasinaudoti teisių gynimo priemone. Tai nereiškia, kad kiekvienas skundas bus patenkintas iš esmės. Vis dėlto tam, kad 27 straipsnio 1 dalyje numatyta teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų galima pasinaudoti prasmingai, nacionaliniams teismams turi būti sudaryta galimybė nustatyti, ar sprendimas dėl perdavimo, grindžiamas susitarimu dėl perėmimo savo žinion pagal reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalį, priimtas laikantis toje nuostatoje nustatytos tvarkos ir nepažeidžiant tame reglamente numatytų pagrindinių garantijų [89].

94. Tam, kad ši teisė būtų veiksminga tais atvejais, kai prašytojas ginčija sprendimą dėl perdavimo remdamasis tuo, kad prašančioji valstybė narė nesilaikė 21 straipsnio 1 dalyje numatyto termino pateikti prašymą perimti savo žinion, nacionalinis teismas turi, be kita ko, išnagrinėti reglamento „Dublinas III“ taikymą atsižvelgdamas į jo tekstą, struktūrą ir teisės aktų leidėjo tikslus. Jau esu nurodžiusi, kad 21 straipsnio 1 dalyje nustatyti terminai nėra lankstūs [90]. Kai praleidus terminą prašytojui suteikiama teisė kreiptis į teismus, sudaromos galimybės taikant teisminę kontrolę užtikrinti, kad, atsižvelgdamas į aplinkybes, prašytojas iš tiesų turėtų galimybę pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone.

95. Jungtinė Karalystė ir Komisija teisingai nurodo, kad, atsižvelgiant į 21 straipsnio 1 dalies formuluotę, šia nuostata nėra siekiama numatyti subjektinių teisių. Tačiau tai nereiškia, kad teisės aktų leidėjas neketino leisti asmenims remtis reglamento „Dublinas III“ numatyto termino praleidimu. Privalomi terminai reglamente „Dublinas II“ pirmiausia buvo numatyti siekiant paskatinti valstybes nares kuo greičiau nustatyti už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę ir išvengti atvejų, kai tarptautinės apsaugos prašytojai ilgą laiką paliekami nežinioje [91]. Taigi, prašytojas suinteresuotas tuo, kad Dublino sistema veiktų efektyviai, – tokiu atveju skubiai nustatoma atsakinga valstybė narė ir jo byloje pereinama prie prašymo vertinimo iš esmės stadijos. Išvengti vilkinimo laikotarpiu nuo, pirma, atsakingos valstybės narės nustatymo iki, antra, tarptautinės apsaugos prašymo išnagrinėjimo ir su juo susijusio sprendimo priėmimo naudinga ir valstybėms narėms. Dėl skubaus ir efektyvaus proceso sumažėja antrinės migracijos į valstybes, kuriose, kaip manoma, prašymai nagrinėjami greičiau, tikimybė.

96. Ar tam, kad vėliau perdavimo nebūtų galima įvykdyti, pakanka pateikti prašymą perimti savo žinion vieną dieną pasibaigus reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje nurodytam trijų mėnesių laikotarpiui, ar perduoti asmenį turėtų būti draudžiama tik tais atvejais, kai terminas pažeidžiamas šiurkščiai, pavyzdžiui, vėluojama metus arba daugiau?

88 2013 m. liepos 18 d. Sprendimas *Kadi II* (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 117 ir 118 punktai).

89 Pagal analogiją žr. 2011 m. liepos 28 d. Sprendimą *Samba Diouf* (C-69/10, EU:C:2011:524, 61 punktas). Dėl procesinių garantijų visų pirma žr. reglamento „Dublinas III“ 4, 5 ir 26 straipsnius.

90 Žr. šios išvados 72 punktą.

91 Žr. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro pastabas dėl Komisijos pasiūlymo dėl reglamento „Dublinas IV“ (COM(2016) 270, p. 21); Komisijos pasiūlymo dėl reglamento „Dublinas II“ (COM(2001 447 galutinis) aiškinamąjį memorandumą ir Komisijos pasiūlymą dėl reglamento „Dublinas III“ (COM(2008) 820 galutinis).

97. Šiuo klausimu pažymiu, kad Procedūrų direktyvos 31 straipsnio 3 dalyje numatytas šešių mėnesių laikotarpis, per kurį turėtų būti baigtas tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas iš esmės. Manau, įprastomis aplinkybėmis prašymo perimti savo žinion pateikimo laikotarpis negali būti ilgesnis už tarptautinės apsaugos prašymo vertinimo iš esmės laikotarpį [92]. Todėl ilgesnis kaip šešių mėnesių laikotarpis (t. y. daugiau kaip dvigubai ilgesnis laikotarpis, nei yra numatęs teisės aktų leidėjas) reikštų, kad nepaisoma reglamento „Dublinas III“ tikslų. Atsakinga valstybė narė nebūtų nustatyta „skubiai“ ir, kol prašytojas lauktų sprendimo šiame pirminiame etape prieš prašymo vertinimą iš esmės, jis iš tiesų būtų „nežinioje“. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, akivaizdu, kad kiekvienoje konkrečioje byloje šiuos klausimus spręsti turėtų nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes.

98. Dar pridurčiau, jog, kadangi apskundus sprendimą dėl perdavimo pagal 27 straipsnio 1 dalį jo vykdymas sustabdomas, dėl tokio skundo prašomos valstybės narės padėtis nebūtinai pablogėja. Prašytojai, kurių skundai patenkinami, savaime nelaimi. Kai patenkinamas skundas, paprasčiausiai taikoma reglamente „Dublinas III“ numatyta bendra tvarka ir atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka prašančiajai valstybei narei.

99. Trečiasis prieštaravimas, kurį nurodo Jungtinė Karalystė ir Komisija, susijęs su tuo, kad, jeigu būtų suteikta teisė apskųsti sprendimą dėl perdavimo arba prašyti jį peržiūrėti dėl praleisto termino, taip būtų skatinama ieškoti palankesnio teisinio reglamentavimo.

100. Šis argumentas manęs neįtikina.

101. Nėra duomenų, kad T. Mengesteab įtariamas tokia veikla. Todėl šioje byloje šios konkrečios problemos nekyla. Taip pat nereikėtų pamiršti, kad reglamente „Dublinas III“ yra specialių nuostatų, kuriomis kovojama su šiuo reiškiniu, būtent nuostatos dėl prašymo atsiimti pateikimo, išdėstytos 23–25 straipsniuose [93]. Sprendimo dėl perdavimo ginčijimas pagal 21 straipsnio 1 dalį remiantis tuo, kad praleistas trijų mėnesių terminas, skiriasi nuo palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimo.

102. Jeigu prašytojas pateiktų du prašymus dviejose skirtingose valstybėse narėse, toks elgesys patektų į palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimo sąvokos taikymo sritį. Tokiu atveju būtų taikomi 23 straipsnyje numatyti terminai ir kompetentingoms institucijoms būtų taikomas numatytas trijų mėnesių terminas. Jeigu šis terminas būtų praleistas, atsakomybė tektų valstybei narei, kuriai pateiktas naujas prašymas. Tačiau tokie padariniai išplaukia iš paties teisės akto struktūros, o ne iš teisės apskųsti sprendimą arba prašyti jį peržiūrėti [94].

92 Prie 4 straipsnyje numatytos ir Dublino įgyvendinimo reglamento X priede nurodytos prašytojams suteikiamos informacijos nurodoma: „jei nutarsime, kad už jūsų prašymą atsakinga kita šalis, sieksime kuo greičiau jus išsiųsti į tą šalį, kad jūsų prašymas galėtų būti svarstomas ten. Visa Dublino procedūra iki jūsų perkėlimo į tą šalį *įprastomis aplinkybėmis gali užtrukti iki 11 mėnesių*“. Išskirta ne mano: šis tekstas pateiktas Dublino įgyvendinimo reglamento X priede. Šis laikotarpis beveik dvigubai ilgesnis už prašymui išnagrinėti iš esmės numatytą šešių mėnesių laikotarpį ir, manau, atsakingos valstybės narės nustatymo etapas yra gerokai per ilgas. Vertinimas iš esmės gali būti kebli ir sudėtinga procedūra, ji taip pat gali būti sudaryta iš daugiau nei vieno etapo, nes pagal kai kuriose šalyse veikiančią sistemą pirmiausia vertinama, ar prašytojui turėtų būti suteiktas pabėgėlio statusas, ir, jeigu nusprendžiama jo nesuteikti, svarstoma galimybė jam suteikti papildomos apsaugos statusą; žr., pavyzdžiui, 2014 m. gegužės 8 d. Sprendimą *N* (C-604/12, EU:C:2014:302, 55 ir paskesni punktai). Man neaišku, kodėl parengiamasis etapas (per kurį nustatoma atsakinga valstybė narė) turėtų užtrukti ilgiau nei vertinimas iš esmės.

93 Dar žr. reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalį ir 20 straipsnio 4 ir 5 dalis.

94 Komisija pasiūlyme dėl reglamento „Dublinas IV“ siūlo nustatyti, kad dėl prašymų atsiimti atsakomybė negrįžtų prašančiajai valstybei narei. Tačiau kalbėdama apie prašymus perimti savo žinion (T. Mengesteab atvejis) ji to paties nesiūlo. Žr. pasiūlymo (COM(2016) 270 galutinis) aiškinamojo memorandumo p. 16.

103. Ketvirtąjį prieštaravimą nurodo tik Komisija. Ji Teisingumo Teismo prašo apriboti 27 straipsnio 1 dalyje numatytą teisę prašyti peržiūrėti sprendimą arba jį apskųsti taip, kad ši teisė būtų taikoma tik tais atvejais, kai kyla ginčas dėl prašytojo pagrindinių teisių [95]. Kaip suprantu, šis argumentas grindžiamas prielaida, kad teisė į prieglobstį garantuojama, jeigu tiesiog laikomasi draudimo išsiųsti arba grąžinti asmenį. Taigi, Komisija teigia, kad teisė apskųsti sprendimą arba prašyti jį peržiūrėti turėtų būti suteikta tik tais atvejais, kai kyla ginčas dėl teisės į šeimos gyvenimą, dėl vaiko teisių arba jeigu valstybėje, kuriai ketinama perduoti prašytoją, prieglobsčio sistema turi sisteminių trūkumų [96].

104. Šioje byloje Teisingumo Teismas neturi įvertinti Komisijos pasiūlymo dėl reglamento „Dublinas IV“ turinio. Atsižvelgdama į tai, žodžių „teisė į veiksmingą teisės gynimo priemonę“ taip neaiškinu. Šie žodžiai turėtų būti aiškinami atsižvelgiant į Chartijos 41 ir 47 straipsnius [97], kaip Teisingumo Teismas tai padarė sprendimuose *Ghezelbash* ir *Karim* [98].

105. Jeigu būtų taikomas Komisijos siūlomas aiškinimas, taip pat būtų savavališkai skirtingai taikomi III skyriuje nustatyti kriterijai, nes byloms dėl neteisingo su nepilnamečiais susijusių kriterijų taikymo arba tais atvejais, kai yra susiklostę šeimos ryšiai (8–11 straipsniai), 27 straipsnio 1 dalis būtų taikoma, o byloms dėl klaidingo 12–15 straipsniuose numatytų kriterijų (vizos ir atvykimo reikalavimai) taikymo ji paprastai nebūtų taikoma.

106. Man visiškai neaišku, ar toks požiūris atitiktų Chartijos reikalavimus.

107. Norint išanalizuoti reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatytą teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, būtina šią nuostatą aiškinti kartu su 26 straipsnio 1 dalimi. Pastarojoje numatytas įpareigojimas valstybėms narėms pranešti prašytojui apie priimtą sprendimą dėl jo perdavimo. 27 straipsnio 1 dalimi garantuojama teisė būti išklausytam, kuri yra teisė į gynybą, ir ja siekiama suteikti veiksmingą teisių gynimo nuo neteisingų sprendimų dėl perdavimo priemonę [99]. Jeigu 26 straipsnio 1 dalyje nebūtų numatyta reikalavimų pranešti, pagal 27 straipsnio 1 dalį nebūtų įmanoma įvykdyti šių uždučių. Atsižvelgiant į aiškią 27 straipsnio 1 dalies formuluotę („pateikti <…> skundą dėl sprendimo <…> faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti“), galima padaryti išvadą, kad terminų klausimas patenka į šios nuostatos taikymo sritį. Toks aiškinimas suderinamas su teisėmis į gynybą ir su veiksmingos teisminės apsaugos principu, kurie, kaip Teisingumo Teismas paaiškino Sprendime *Kadi II* [100], susiję.

108. Kadangi 27 straipsnio 1 dalyje aiškiai nenurodyta, kad jis netaikomas su 21 straipsnio 1 dalyje numatytais terminais susijusiems klausimams, manau, jog, jeigu teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę ir galimybė pasinaudoti teismine apsauga būtų ribojamos taip, kaip siūloma, toks ribojimas prieštarautų reglamento „Dublinas III“ tekstui, tikslams ir struktūrai.

95 Taip pat svarbu pažymėti, kad ribota teisė apskųsti sprendimą arba prašyti jį peržiūrėti, kurią siūlo Komisija, reikštų, jog sėkmingai pasinaudoti teise į teisių gynimo priemonę pavyktų retai. Pirma, Graikija yra vienintelė valstybė narė, į kurią prieglobsčio prašytojai negrąžinami. Prieš tai, kai 2011 m. buvo nuspręsta neperduoti prašytojų Graikijai, Europos Žmogaus Teisių Teismą pasiekė keletas bylų, kuriose priėmimo sąlygos Graikijoje pripažintos netinkamomis, ir nevyriausybinės organizacijos buvo surinkusios daug su tuo susijusios medžiagos. Bet kuriam asmeniui be panašios pagalbos būtų labai sudėtinga įrodyti, kad panašios aplinkybės yra susiklosčiusios kitose valstybėse narėse. Antra, individualūs prašytojai retai remiasi III skyriuje nustatytais su šeima susijusiais kriterijais ir pasirodo, kad valstybės narės nenoriai tenkina tokius prašymus (žr. pasiūlymo (COM(2016) 270 galutinis) aiškinamojo memorandumo p. 10).

96 Žr. pasiūlymo (COM(2016) 270 galutinis) aiškinamąjį memorandumą. Komisija iš esmės siūlo sprendimą, kurį ji nesėkmingai pateikė Teisingumo Teismui bylose, kuriose priimti sprendimai *Ghezelbash* ir *Karim*.

97 Nors Chartijos 41 straipsnyje kalbama apie ES institucijas, Teisingumo Teismo jurisprudencijoje numatyta, kad, kai valstybės narės veikia pagal ES teisę, jos turi laikytis gero administravimo principų; žr. 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *M* (C-277/11, EU:C:2012:744, 82 punktas) ir 2014 m. gegužės 8 d. Sprendimą *N* (C-604/12, EU:C:2014:302, 49 ir 50 punktai). Dėl teisės būti išklausytam ir teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę žr. šios išvados 62 ir 63 punktus.

98 2016 m. birželio 7 d. sprendimai *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409) ir *Karim* (C-155/15, EU:C:2016:410).

99 Taip pat žr. reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalies d punktą, kuriame numatytas reikalavimas valstybėms narėms pranešti prašytojams apie galimybę apskųsti sprendimą dėl perdavimo. Dar žr. bylą *Hassan* (C-647/16, šiuo metu nagrinėjama Teisingumo Teisme).

100 2013 m. liepos 18 d. sprendimas (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 115–117 punktai).

109. Akivaizdu, kad dėl 2015 m. pabaigoje ir 2016 m. pradžioje kilusios pabėgėlių krizės susiklostė išimtinės aplinkybės, dėl kurių valstybės narės atsidūrė sudėtingoje padėtyje, ir prireikė panaudoti itin didelius išteklius [101]. Tačiau nesutinku, kad šia aplinkybe galima remtis kaip reglamento „Dublinas III“ nuostatomis suteiktos teisminės apsaugos silpninimo pateisinimu.

110. Todėl darau išvadą, jog atsižvelgiant į reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamąją dalį jo 27 straipsnio 1 dalis turėtų būti aiškinama taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę apskųsti sprendimą dėl perdavimo, priimtą pagal prašymą perimti savo žinion, arba paprašyti jį peržiūrėti, jeigu prašančioji valstybė narė pateikė tokį prašymą pasibaigus to reglamento 21 straipsnio 1 dalyje numatytam terminui.

Dėl antrojo klausimo

111. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar prieglobsčio prašytojas gali ginčyti sprendimą dėl perdavimo net jeigu prašoma valstybė narė sutinka perimti prašytoją savo žinion ir tapti už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare.

112. T. Mengesteab byloje Italija neatsakė į Vokietijos prašymą perimti savo žinion. Ji paskirta atsakinga valstybe nare pagal reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 7 dalį, nes Italijos institucijos nesiėmė reikiamų veiksmų per to reglamento 22 straipsnio 1 dalyje numatytą dviejų mėnesių laikotarpį.

113. Manau, kad 27 straipsnio 1 dalyje numatyta prašytojo teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę nepriklauso nuo prašomos valstybės narės reakcijos (arba nereagavimo). Kaip matyti iš 27 straipsnio 1 dalies teksto, šioje nuostatoje numatyta teisių gynimo priemonė susijusi su prašančiosios valstybės narės priimtu sprendimu dėl perdavimo. Jos tikslas – užtikrinti, kad teismai patikrintų, ar toks sprendimas buvo priimtas remiantis tinkamu faktiniu ir teisiniu pagrindu. Kai pateikiamas skundas arba prašymas peržiūrėti sprendimą, nagrinėjami būtent šie elementai, o ne prašomos valstybės narės, kuri per du mėnesius nuo prašymo perimti savo žinion gavimo privalo atlikti tam tikrus patikrinimus, veiksmai (22 straipsnio 1 dalis).

114. Taigi, jeigu prašytojas apskundžia sprendimą dėl perdavimo remdamasis tuo, kad praleisti reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatyti terminai, klausimas, ar prašoma valstybė narė sutinka patenkinti prašymą perimti prašytoją savo žinion, neturi reikšmės. Taip pat yra ir tais atvejais, kai prašoma valstybė narė tampa už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare pagal 22 straipsnio 7 dalį.

115. Atsižvelgiant į mano siūlomus atsakymus į pirmąjį ir antrąjį klausimus, nėra reikalo atsakyti į trečiąjį klausimą.

Dėl ketvirtojo klausimo

116. Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad nustačius trečiosios šalies piliečio, kuris valstybės narės institucijų sulaikytas dėl neteisėto sienos kirtimo, kaip tai suprantama pagal EURODAC reglamento 14 straipsnio 1 dalį, duomenų atitiktį sistemoje EURODAC, prašymas perimti savo žinion privalo būti nusiųstas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo.

101
Vokietija per posėdį nurodė, kad 2007–2011 m. laikotarpiu vidutinis metinis tarptautinės apsaugos prašytojų skaičius siekė 39 000. 2012 m. šis skaičius išaugo dvigubai iki 78 000, 2013 m. jis siekė 127 000, 2014 m. – 202 000, 2015 m. – 477 000, o 2016 m. – 746 000. Nebuvo pateikta 2017 m. pirmojo ketvirčio duomenų.

117. Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar šis dviejų mėnesių terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytam trijų mėnesių terminui – tokiu atveju prašančiajai valstybei narei suteikiamas bendras penkių mėnesių laikotarpis pateikti prašymą perimti savo žinion pateikti. O gal 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje kaip tik numatytas trumpesnis terminas, taikomas tais atvejais, kai nustatoma atitiktis sistemoje EURODAC [102]?

118. Vengrija ir Komisija teigia, kad dviejų mėnesių terminas yra savarankiškas ir jis prasideda nesuėjus reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytam trijų mėnesių terminui. Jungtinė Karalystė su šiuo požiūriu nesutinka. Ji mano, jog, atsižvelgiant į šio reglamento tekstą, jo 21 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad dviejų mėnesių terminas numatytas papildomai šalia trijų mėnesių termino.

119. Atsižvelgiant į reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos tekstą galima teigti, kad bendrasis terminas pateikti prašymą perimti savo žinion yra trys mėnesiai. Antros pastraipos pradžioje esantis žodis „nepaisant“ reiškia, kad, nepaisant bendrosios taisyklės, tais atvejais, kai nustatoma atitiktis sistemoje EURODAC, taikoma speciali nuostata. Manau, dviejų mėnesių terminas numatytas vietoj bendrojo trijų mėnesių termino, o ne kaip papildomas terminas šalia jo dėl toliau nurodytų priežasčių.

120. Pirma, atitiktis sistemoje EURODAC, nustatyta palyginus prašytojo pirštų atspaudus su atspaudais, paimtais EURODAC reglamento 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, yra neteisėto atvykimo kertant ES valstybių narių išorės sieną įrodymas [103]. Tokie įrodymai yra oficialūs įrodymai, lemiantys tai, ar valstybė narė iš tiesų yra atsakinga valstybė narė, kaip tai suprantama pagal reglamentą „Dublinas III“ [104]. Nustačius atitiktį sistemoje EURODAC šis procesas gali vykti sparčiau nei tais atvejais, kai nėra tokio pobūdžio įrodymų [105]. Taigi, prašančiajai valstybei narei turėtų prireikti mažiau laiko apsispręsti dėl to, ar pateikti prašymą perimti savo žinion.

121. Antra, požiūris, kad nustačius atitiktį sistemoje EURODAC paprasčiau greitai įvykdyti reglamente „Dublinas III“ numatytas procedūras, atsispindi su prašymais atsiimti susijusiose nuostatose [106]. Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad tokiais atvejais prašymas atsiimti turi būti pateiktas kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį sistemoje EURODAC gavimo. Jeigu prašymas atsiimti grindžiamas ne iš sistemos EURODAC gautais duomenimis apie atitiktį, o kitais įrodymais, pagal 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą toks terminas yra trys mėnesiai nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos.

102
Ketvirtą nacionalinio teismo klausimą (šios išvados 42 punktas) galima suprasti taip, kad juo siekiama išsiaiškinti, ar dviejų mėnesių laikotarpį galima naudoti kaip lankstų trijų mėnesių laikotarpio pratęsimą, jei valstybė narė delsia pateikti prašymą duomenų EURODAC. Vis dėlto per posėdį visų pirma Jungtinė Karalystė ir Komisija šį klausimą suprato taip, kad juo siekiama išsiaiškinti, ar atitinkamas laikotarpis yra (3+2) mėnesiai, o ne tik du mėnesiai, kai buvo pateiktas prašymas duomenų bazei EURODAC. Nei T. Mengesteab patarėjas, nei Vokietijos patarėjas neprieštaravo šiam požiūriui. Todėl ir aš laikysiuosi tokios nuomonės.

103
Žr. Dublino įgyvendinimo reglamento II priedo 7 punkto pirmą įtrauką. Tokia informacija susijusi su teisiniais ir faktiniais įrodymais, pateiktais prašyme perimti savo žinion, kaip numatyta Reglamento Nr. 1560/2003 3 straipsnio 1 dalyje.

104
Reglamento „Dublinas III“ 22 straipsnio 3 dalies a punkto i papunktis.

105
Reglamento „Dublinas III“ 30 konstatuojamoji dalis. Taip pat žr. Dublino įgyvendinimo reglamento X priedo B dalį, kurioje numatyta prašytojams pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį siunčiama informacija.

106
Žr. reglamento „Dublinas III“ 23–25 straipsnius ir šios išvados 18 ir 19 punktus.

122. Atvejais, kurie patenka į reglamento „Dublinas III“ 24 straipsnio taikymo sritį (dėl prašymų atsiimti, susijusių su asmenimis, kurie valstybės narės teritorijoje yra be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento ir kurie nėra pateikę naujo tarptautinės apsaugos prašymo), taip pat skiriamos situacijos, kai nustatoma atitiktis sistemoje EURODAC ir kai tokių įrodymų nėra. 24 straipsnio [2 dalies] pirmoje pastraipoje numatytas dviejų mėnesių terminas, taikomas tais atvejais, kai nustatoma atitiktis sistemoje EURODAC. Antroje šios nuostatos pastraipoje numatytas trijų mėnesių terminas, kuris taikomas, kai tokių įrodymų nėra. Pagal 25 straipsnio 1 dalį prašoma valstybė narė privalo pateikti atsakymą dėl prašymo atsiimti kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos. O jeigu prašymas atsiimti grindžiamas duomenimis apie atitiktį sistemoje EURODAC, jai atsakyti numatytos tik dvi savaitės.

123. Trečia, 21 straipsnio 1 dalies pirmoje ir antroje pastraipose numatyti terminai pradedami skaičiuoti susiklosčius skirtingoms aplinkybėms. Pirmuoju atveju svarbus tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas. Antruoju – duomenų apie atitiktį centrinėje sistemoje EURODAC gavimas. Tam, kad būtų taikomas penkių mėnesių laikotarpis, turėtų būti laikoma, jog reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytas dviejų mėnesių terminas pradedamas skaičiuoti tik suėjus trijų mėnesių terminui, *nepaisant to*, kada gauta informacija apie atitiktį. Tačiau toks aiškinimas prieštarauja aiškiai suformuluotam tekstui.

124. Jungtinė Karalystė išreiškė susirūpinimą dėl to, kad kartais valstybėms narėms sudėtinga taikyti EURODAC reglamentą. Ji paaiškino, kad pasitaiko atvejų, kai žmonės tyčia susižaloja, kad kompetentingoms institucijoms būtų sunku paimti atspaudus. Taip pat pasitaiko atvejų, kai atspaudus paimti sudėtinga todėl, kad asmens pirštų galai laikui bėgant sužalojami dėl rankų darbo.

125. Nors neabejoju, kad Jungtinės Karalystės susirūpinimas pagrįstas, nemanau, jog jos nurodytas problemas galima išspręsti taikant jos siūlomą reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies antros pastraipos aiškinimą.

126. Pareiga paimti pirštų atspaudus numatyta EURODAC reglamento 9 straipsnio 1 dalyje [107]. Pagal šį reglamentą pirštų atspaudai turi būti paimti kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 72 valandas nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo [108]. Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytas terminas taikomas tik valstybių narių įsipareigojimams, susijusiems su prašymais perimti savo žinion. Jame nenumatytas terminas, per kurį reikia paimti trečiosios šalies piliečio pirštų atspaudus po to, kai jis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą. Tam, kad būtų galima nustatyti atitiktį sistemoje EURODAC, pirštų atspaudai iš esmės jau turi būti įrašyti į sistemą EURODAC (nes, pavyzdžiui, jie buvo paimti ir perduoti, kai buvo neteisėtai kirsta kitos valstybės narės siena (EURODAC reglamento 14 straipsnio 1 dalis)). Šis procedūros etapas įvyksta prieš prašymą perimti savo žinion. Todėl manau, jog Jungtinės Karalystės susirūpinimas dėl to, kad dėl šios nuostatos antroje pastraipoje numatyto trumpesnio dviejų mėnesių termino galėtų pablogėti valstybių narių padėtis, grindžiamas neteisingu reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies aiškinimu. Šis dviejų mėnesių terminas negali būti taikomas tais atvejais, kai pagal EURODAC reglamento 9 straipsnį nėra paimta pirštų atspaudų, kad juos būtų galima palyginti su duomenų bazėje EURODAC jau esamais atspaudais. Tokiais atvejais būtų taikomas bendrasis trijų mėnesių terminas.

127. Iš tiesų, atsižvelgiant į šios nuostatos tekstą, neaišku, ar 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatytas dviejų mėnesių terminas iš dalies sutampa su bendruoju trijų mėnesių terminu, ar šis terminas prasideda po to, kai sueina bendrasis trijų mėnesių terminas.

107
Taip pat žr. EURODAC Reglamento 14 straipsnio 1 dalį.

108
Tokie patys terminai numatyti ir EURODAC reglamento 14 straipsnio 2 dalyje. Šiuo metu Komisija vykdo dvi procedūras dėl pažeidimų prieš Italiją ir Graikiją dėl įsipareigojimų nevykdymo pagal EURODAC reglamentą.

128. Manau, kadangi pagrindinis Dublino procedūros tikslas – užtikrinti skubų atsakingos valstybės narės nustatymą, jeigu dviejų mėnesių terminas prasidėtų suėjus 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytam trijų mėnesių terminui (ir taip susidarytų penkių mėnesių terminas), tai būtų nesuderinama su šiuo tikslu[109]. Todėl tais atvejais, kai nustatoma atitiktis sistemoje EURODAC, numatytas terminas pateikti prašymą perimti savo žinion prasideda tuomet, kai prašančioji valstybė narė gauna informaciją, patvirtinančią, kad duomenų bazėje „Eurodac“ pirštų atspaudų duomenys sutampa, todėl šis terminas turėtų būti trumpesnis už bendrąjį trijų mėnesių terminą.

129. Todėl darau išvadą, kad reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas trijų mėnesių terminas yra bendrasis laikotarpis, per kurį turi būti pateikti prašymai perimti savo žinion. 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatytas trumpesnis dviejų mėnesių terminas taikomas tais atvejais, kai palyginus pirštų atspaudus su pagal EURODAC reglamento 9 straipsnio 1 dalį paimtais pirštų atspaudais nustatoma atitiktis, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio [1 dalies] d punktą ir 14 straipsnio 1 dalį. Šis dviejų mėnesių terminas nėra skaičiuojamas papildomai šalia bendrojo trijų mėnesių termino, todėl jis negali prasidėti suėjus reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytam terminui. Kai kompetentingos institucijos gauna informacijos apie atitiktį, nuo to momento pradedamas skaičiuoti dviejų mėnesių terminas ir taip sutrumpėja 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas bendrasis trijų mėnesių terminas.

Dėl penktojo klausimo

130. Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalyje pateiktos nuostatos „tarptautinės apsaugos prašymas laikomas pateiktu, kai į atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas patenka užpildyta prašytojo pateikta prašymo forma arba valdžios institucijų parengtas pranešimas“ reikšmę. Jis paaiškina, kad pagal Vokietijoje galiojančią sistemą pažyma, kuria patvirtinama, jog trečiosios šalies pilietis yra prieglobsčio prašytojas, pirmiausia išduodama pagal neoficialų prieglobsčio prašymą. Kai šis prašymas užregistruojamas, trečiosios šalies pilietis privalo pateikti oficialų tarptautinės apsaugos prašymą BAMF, kuri yra pagal reglamento „Dublinas III“ 35 straipsnio 1 dalį paskirta kompetentinga institucija. Ar neoficialiai paprašius prieglobsčio valdžios institucijų išduota pažyma reiškia, kad tarptautinės apsaugos prašymas „pateiktas“ pagal reglamentą „Dublinas III“, ar toks prašymas laikomas pateiktu tik tuomet, kai įregistruojamas kompetentingoms institucijoms pateiktas oficialus prašymas?

131. Vokietija, Jungtinė Karalystė ir Komisija teigia, kad prašymas laikomas pateiktu tik kai pateikiamas oficialus prašymas ir jį gauna kompetentingos institucijos. T. Mengesteab ir Vengrija su šiuo požiūriu nesutinka. T. Mengesteab teigia, kad neoficialus prieglobsčio prašymas prilygsta tarptautinės apsaugos prašymo pateikimui, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį, ir kad atlikus šį veiksmą pradedamas skaičiuoti 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas trijų mėnesių terminas. Vengrija mano, kad neoficialiai paprašius prieglobsčio išduota pažyma yra valdžios institucijų išsiųstas „pranešimas“, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį.

132. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog laikoma, kad tarptautinės apsaugos prašymas pateiktas, kai nacionalinės institucijos prašytojui išduoda pažymą, kurioje nurodoma, kad jis turi teisę gyventi atitinkamoje valstybėje narėje tol, kol bus užbaigta prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra, ir kad jis turi teisę gauti pagalbą, kaip antai apgyvendinimą ir tam tikras socialines išmokas.

109
Žr. reglamento „Dublinas III“ 30 konstatuojamąją dalį ir šios išvados 24 punktą.

133. Manau, kad Vokietija, Jungtinė Karalystė ir Komisija reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį aiškina teisingiau.

134. Pagal suformuotą jurisprudenciją aiškinant ES teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į joje vartojamas sąvokas, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriam ji priklauso, tikslus [110].

135. Priskyrimo direktyvos 2 straipsnio h punkte tarptautinės apsaugos prašymas apibrėžtas kaip „trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti atskirai“ [111]. Ši formuluotė pakankamai plati, kad apimtų ir valstybės narės institucijoms (pavyzdžiui, policijai, sienų apsaugos pareigūnams, užsieniečių reikalų tarnybai arba priėmimo centro darbuotojams) išdėstytą neoficialų tarptautinės apsaugos prašymą, ir oficialų prašymą, pateiktą pagal reglamento „Dublinas III“ 35 straipsnio 1 dalį paskirtoms kompetentingoms institucijoms.

136. Pačiame reglamente „Dublinas III“ tarptautinės apsaugos prašymo „pateikimo“ sąvoka neapibrėžta. Kalbant apie su tarptautinės apsaugos suteikimu susijusius procedūrinius klausimus, akivaizdu, kad Procedūrų direktyva glaudžiai susijusi su reglamento „Dublinas III“ nuostatomis [112].

137. Pagal Procedūrų direktyvos 6 straipsnį skiriami du prašymo procedūros etapai: pirma, kai asmuo paprašo tarptautinės apsaugos ir, antra, kai tas asmuo turi galimybę pateikti tokį prašymą [113]. Dėl pirmojo etapo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymas turi būti įregistruotas per tris darbo dienas nuo prašymo dienos [114]. Dėl antrojo etapo (kuriam netaikomi 6 straipsnio 1 dalyje numatyti terminai) 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tarptautinės apsaugos paprašiusiam asmeniui turi būti sudarytos galimybės prašymą pateikti „kuo greičiau“ [115]. Procedūrų direktyvos 6 straipsnio 4 dalyje pakartota reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalies nuostata ir joje numatyta, jog „laikoma, kad tarptautinės apsaugos prašymas yra pateiktas, kai atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos gauna prašytojo pateiktą blanką arba oficialų pranešimą, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje“. Procedūrų direktyvoje, kaip ir reglamente „Dublinas III“, neapibrėžta tarptautinės apsaugos prašymo „pateikimo“ sąvoka ir nenumatyta specialių procedūrinių nuostatų. Todėl šie klausimai reglamentuojami nacionalinės teisės nuostatomis.

138. Reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalyje vartojamas žodis „pateiktu“ reiškia, kad taikoma oficiali tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo procedūra [116]. Toks prašymas pateikiamas, kai užpildoma tam tikra forma arba kai kažkas prašytojo vardu parengia oficialų pranešimą. Prie Procedūrų direktyvos ir Priskyrimo direktyvos nepridėta tipinė tarptautinės apsaugos prašymo forma.

110
2013 m. birželio 6 d. Sprendimas *MA ir kt.* (C-648/11, EU:C:2013:367, 50 punktas).

111
Priskyrimo direktyvos 4 straipsniu reglamentuojamas tarptautinės apsaugos prašymų vertinimas. 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad iš prašytojų gali būti reikalaujama kuo greičiau pateikti visą informaciją, reikalingą prašymui pagrįsti.

112
Žr. reglamento „Dublinas III“ 12 konstatuojamąją dalį ir šios išvados 30 punktą.

113
Žr., atitinkamai Procedūrų direktyvos 6 straipsnio 1 ir 2 dalis.

114
Šis laikotarpis pratęsiamas iki šešių darbo dienų, jeigu tarptautinės apsaugos prašoma nacionalinių institucijų, kurios nėra tam paskirtos pagal nacionalinę teisę, kaip antai policijos (žr. 6 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą). Priėmimo direktyvoje neoficialus tarptautinės apsaugos prašymas ir oficialaus prašymo pateikimas neskiriami. Abiem atvejais vartojamas žodis „pateikti“.

115
Valstybės narės gali reikalauti, kad prašymai būtų pateikti asmeniškai ir (arba) nurodytoje vietoje (Procedūrų direktyvos 6 straipsnio 3 dalis).

116
Reglamento „Dublinas III“ 1 straipsnio versijoje anglų k. vartojamas žodis „lodge“ „Oxford English Dictionary“ apibrėžtas taip: „to present (a complaint, appeal, claim ir t. t.) formally to the proper authorities“ („oficialiai pateikti (pretenziją, skundą, reikalavimą ir pan.) atitinkamoms institucijoms“). Reglamento „Dublinas III“ 1 straipsnio versijoje prancūzų k. žodis „pateikti“ išverstas kaip „introduite“. Kadangi tekstuose, kurie visi kartu sudaro bendrą Europos prieglobsčio sistemą, žodis „pateikti“ nevartojamas nuosekliai, jį aiškindama nesiremsiu vien lingvistiniais argumentais (žr. šios išvados 115 išnašą).

Todėl nustatyti konkretų tokios formos ir pranešimo turinį turi kiekviena valstybė narė. Gali būti numatyta, kad prašytojai paprastai privalo užpildyti formas patys, galbūt padedami nevyriausybinių organizacijų arba valstybės narės kompetentingų institucijų. Vis dėlto kai kurie prašytojai gali nesugebėti užpildyti formos patys, todėl numatyta, kad trečioji šalis gali parengti pranešimą, kuris gali būti naudojamas vietoj prašymo formos. Atrodo, kad tokį požiūrį patvirtina 20 straipsnio 2 dalis, kurioje numatyta, kad „kai tarptautinės apsaugos paprašoma ne raštu, laiko tarpas tarp ketinimo pareiškimo ir pranešimo parengimo turėtų būti kuo trumpesnis“. Kiek man žinoma, už prašytojų priėmimą atsakingų institucijų išduota pažyma nėra forma arba pranešimas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Pažyma tiesiog patvirtinamas prašytojo statusas, kol nagrinėjamas jo prašymas, ir ja siekiama užtikrinti, kad būtų įvykdyti Priėmimo direktyvos reikalavimai [117]. Joje nenurodoma kokia nors detali informacija apie prašytoją, kurios reikia tam, kad kompetentingos institucijos galėtų išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą.

139. 20 straipsnio 2 dalyje taip pat numatyta, jog tam, kad prašymas būtų laikomas pateiktu, forma arba pranešimas turi patekti į kompetentingas institucijas. Kiek tai susiję su reglamentu „Dublinas III“, tai turi būti kompetentingos institucijos, paskirtos pagal 35 straipsnio 1 dalį, o ne nacionalinės institucijos, kurioms valstybės narės sistemoje suteikti bendrieji įgaliojimai, susiję su tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimu. Taip yra todėl, kad pateikus tarptautinės apsaugos prašymą pradedama vykdyti tam tikrus Dublino procedūros sistemoje numatytus veiksmus. Pateikus tarptautinės apsaugos prašymą: i) pradedama už prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra (1 straipsnis); ii) atsiranda pareiga pateikti prašytojui informaciją apie Dublino procedūrą (4 straipsnio 1 dalis); iii) valstybė narė įgyja teisę nuspręsti, ar pasinaudoti diskrecija tapti atsakinga valstybe nare pagal nuostatą, kuria leidžiama nukrypti nuo atsakingos valstybės narės nustatymo pagal III skyriuje nustatytus kriterijus procedūros (17 straipsnio 1 dalis); iv) pradedami skaičiuoti terminai, susiję su prašymais perimti savo žinion arba prašymais atsiimti (pagal atitinkamai 21 straipsnio 1 dalį ir 23 straipsnio 2 dalį) [118].

140. Taigi tam, kad tarptautinės apsaugos prašymui būtų taikoma reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalis, jis turi būti išdėstytas tam tikroje formoje arba pranešime pagal nacionalines procedūrines taisykles ir jis turi patekti į kompetentingą instituciją, paskirtą pagal reglamento „Dublinas III“ 35 straipsnio 1 dalį. Tokia institucija, be kita ko, atsako už prašymo priėmimą. Klausimas, ar ši institucija taip pat padeda prašytojams parengti prašymą, reglamentuojamas Procedūrų direktyva.

141. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Vokietijos sistemą trečiosios šalies pilietis, kuris nacionalinių institucijų, pavyzdžiui, sienų apsaugos tarnybos, policijos arba užsieniečių reikalų tarnybos, *paprašo tarptautinės apsaugos* (pirmasis etapas), turi būti siunčiamas į priėmimo centrą registruotis. Tuomet būtent priėmimo centras privalo pranešti BAMF (pagal reglamento „Dublinas III“ 35 straipsnio 1 dalį paskirtai kompetentingai institucijai) apie tarptautinės apsaugos prašymą. Atitinkamam asmeniui turi būti išduota pažyma. Šie veiksmai turi būti atlikti prieš pateikiant *tarptautinės apsaugos prašymą* BAMF (antrasis etapas).

117
Žr. šios išvados 32 ir 34 punktus.

118
Siekiant išsamumo, dar reikėtų pridurti, kad ne visi reglamente „Dublinas III“ numatyti terminai susiję su tarptautinės apsaugos prašymo pateikimu. 13 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, kai prašytojas neteisėtai kerta valstybės narės sieną atvykdamas iš trečiosios šalies, tokios valstybės narės atsakomybės už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos. Atsakomybė nesiejama su tarptautinės apsaugos prašymo pateikimu.

142. Taigi, atrodo, kad su neoficialiu tarptautinės apsaugos prašymu susijęs dokumentas (pirmasis etapas) BAMF neteikiamas. Be to, nėra jokių duomenų apie tai, kad neoficialus prašymas išdėstomas 20 straipsnio 2 dalyje nurodytoje formoje [119]. Neoficialus prašymas nėra pranešimas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nes jį rengia ne nacionalinės institucijos. Jį parengia pats prašytojas.

143. Taip pat manau, kad neoficialiai paprašius tarptautinės apsaugos išduota pažyma nėra pranešimas, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį. Taip yra todėl, kad pažyma nėra trečiosios šalies piliečio tarptautinės apsaugos prašymas, kaip tai suprantama pagal Priskyrimo direktyvos 2 straipsnio h punktą. Ji greičiau yra oficialus atsakymas į prašytojo neoficialų prašymą. Ja įforminamas laikinasis statusas, suteiktas atitinkamam asmeniui tol, kol bus išnagrinėtas jo tarptautinės apsaugos prašymas, ir patvirtinama jo teisė į pagalbą, kuri turi būti suteikta pagal Priėmimo direktyvą [120]. Greičiausiai iš tiesų ji yra nacionalinės teisės reglamentuojamas dokumentas, išduodamas pagal Priėmimo direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, kuriame nurodomas prašytojo statusas ir patvirtinama jo teisė pasilikti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus išnagrinėtas jo tarptautinės apsaugos prašymas.

144. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 20 straipsnio 2 dalį aiškina priešingai – jis remiasi Vokietijos sistemos procedūriniais ypatumais. Tačiau jie nebūtinai būdingi kitų Europos Sąjungos šalių sistemoms. Kitos valstybės narės, neoficialiai prašomos suteikti tarptautinę apsaugą, nebūtinai išduoda oficialią pažymą. Todėl manau, kad pažymos išdavimo diena negali būti laikoma prašymo pateikimo momentu.

145. Vengrija teigia, kad, jeigu tarptautinės apsaugos prašymas būtų laikomas pateiktu, kai jis patenka į kompetentingas institucijas, valstybėms narėms būtų suteikta per didelė diskrecija. Konkrečiai kalbant, jos galėtų kontroliuoti, kiek laiko praeina nuo to momento, kai trečiosios šalies pilietis pirmą kartą paprašo suteikti tarptautinę apsaugą, iki tol, kol jis galiausiai pateikia prašymą, ir taip užtikrinti, kad prašymai būtų pateikiami tik tuomet, kai nacionalinės valdžios institucijos gali užtikrinti, jog jos laikysis pateikti prašymus perimti savo žinion arba atsiimti numatytų terminų. Dėl to atskirais atvejais galėtų būti savivaliaujama – taip nukentėtų Dublino procedūrų vykdymas, ypač kiek tai susiję su reikalavimu skubiai nustatyti atsakingą valstybę narę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi panašaus požiūrio į šiuos susirūpinimą keliančius klausimus.

146. Reglamente „Dublinas III“ tikrai nėra nuostatų, kuriomis reglamentuojamas laikotarpis nuo neoficialaus prašymo iki oficialaus tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo. Nėra numatyta jokio reikalavimo valstybėms narėms laikytis tam tikro termino, išskyrus Procedūrų direktyvos 6 straipsnio 2 dalį, kuria valstybės narės įpareigotos užtikrinti, kad tarptautinės apsaugos paprašęs asmuo turėtų veiksmingą galimybę prašymą pateikti kuo greičiau. Todėl valstybės narės iš tiesų gali laisvai „kontroliuoti“, kaip greitai jos leidžia pateikti prieglobsčio prašymus.

147. Dėl tokio lankstumo neigiamos pasekmės, kurių gali kilti asmenims, turi būti įvertintos atsižvelgiant į problemas, kurių kiltų per Dublino procedūrą, jeigu būtų nepaisoma 20 straipsnio 2 dalies ir 35 straipsnio 1 dalies, ir nacionalinėms institucijoms, kurios nėra paskirtos pagal pastarąją nuostatą, išdėstyti neoficialūs prašymai būtų prilyginti prašymo pateikimui. Manau dėl tokio aiškinimo Dublino procedūra žlugtų ir atsirastų netikrumas dėl to, kada prašymas faktiškai pateikiamas. Be to, būtų neįmanoma skaičiuoti terminų.

148. Todėl manau, kad 20 straipsnio 2 dalį teisingiau aiškinti visiškai atsižvelgiant į šios nuostatos tekstą, siejamą su 35 straipsnio 1 dalimi.

119
Atsižvelgiant į reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį atrodo, kad oficialus tarptautinės apsaugos prašymas turi būti išdėstytas formoje, kuri pateikiama kompetentingoms institucijoms, išskyrus atvejus, kai prašymas pateikiamas tokioms institucijoms siunčiamo pranešimo forma; žr. šios išvados 15 punktą.

120
Žr. atitinkamai Procedūrų direktyvos 9 straipsnį ir Priėmimo direktyvos 6 straipsnio 1 dalį.

149. Manau, kad klausimą, kada forma arba pranešimas, kaip tai suprantama pagal 20 straipsnio 2 dalį, patenka į atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas, teisės aktų leidėjas yra palikęs reglamentuoti nacionalinėmis procedūrinėmis nuostatomis. Tais atvejais, kai valstybės narės taiko Procedūrų direktyvos 6 straipsnio 3 dalį, lieka dar mažiau neaiškumų dėl šio procedūros aspekto, nes prašymas turi būti pateiktas asmeniškai (kaip Vokietijoje) arba nurodytoje vietoje [121]. Būtent tada pranešimas „patenka“ į kompetentingas institucijas, kaip tai suprantama pagal 20 straipsnio 2 dalį.

150. Galima daryti išvadą, kad T. Mengesteab neoficialus tarptautinės apsaugos prašymas ir 2015 m. rugsėjo 14 d. ir 2015 m. spalio 8 d. nacionalinių institucijų išduotos pažymos neturi būti laikomi tarptautinės apsaugos prašymo pateikimu, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį, ir šios pažymos nėra pranešimas, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą. Taigi laikotarpis, per kurį kompetentingos institucijos privalėjo pateikti prašymą perimti savo žinion, neprasidėjo nė vieną iš šių dienų. Jis prasidėjo 2016 m. liepos 22 d., kai T. Mengesteab pateikė oficialų tarptautinės apsaugos prašymą BAMF. Todėl 2016 m. rugpjūčio 19 d. prašymas perimti savo žinion buvo pateiktas per 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytą laikotarpį.

151. Taigi, darau išvadą, kad tarptautinės apsaugos prašymas laikomas pateiktu, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalį, kai forma arba pranešimas patenka į kompetentingas institucijas, paskirtas pagal to reglamento 35 straipsnio 1 dalį valstybės narės įsipareigojimams vykdyti. Šiuo požiūriu: i) prieglobsčio prašytojo registracijos pažyma nėra forma arba pranešimas; ii) taip paskirta kompetentinga institucija yra institucija, atsakinga už atitinkamoje valstybėje narėje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo gavimą; iii) klausimas, ar prašymas pateko į kompetentingą instituciją, sprendžiamas atsižvelgiant į nacionalines nuostatas, kuriomis įgyvendinama Procedūrų direktyva.

Dėl šeštojo ir septintojo klausimų

152. Atsižvelgdama į atsakymą į penktąjį klausimą, nors dėl to galiausiai turi nuspręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, manau, kad T. Mengesteab byloje pateiktas prašymas perimti savo žinion nėra negaliojantis ir todėl atsakomybė už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą automatiškai negrįš Vokietijai pagal reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar nuo 2015 m. spalio 8 d. (kai buvo išduota antra pažyma) iki 2016 m. rugpjūčio 19 d. (prašymo perimti savo žinion pateikimo dienos) praėjęs 10 mėnesių laikotarpis reiškia, kad Vokietija privalo išnagrinėti T. Mengesteab prašymą pagal reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį (šeštasis klausimas). Jeigu taip iš tiesų yra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, koks laikotarpis nuo pažymos išdavimo iki prašymo perimti savo žinion laikomas nepagrįstu vėlavimu pateikti tokį prašymą (septintasis klausimas).

153. Trumpai galima atsakyti taip, kad iš valstybių narių negalima reikalauti pasinaudoti pagal reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį suteikta diskrecija išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą dėl humanitarinių priežasčių. Šiomis aplinkybėmis visai nebūtina nagrinėti septintojo klausimo [122].

121
Žr. šios išvados 33 ir 34 punktus.

122
Taip pat žr. reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, kuri taikoma, kai prašytojo neįmanoma perduoti, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų.

154. Akivaizdu, kad 17 straipsnio 1 dalies aiškinimo klausimas yra ES teisės klausimas [123]. Atsižvelgiant į šios nuostatos tekstą, galima padaryti išvadą, kad ji yra 3 straipsnio 1 dalyje numatytos bendrosios nuostatos, pagal kurią už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į III skyriuje nustatytus kriterijus, išimtis. Žodžiai „kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti <…> tarptautinės apsaugos prašymą <…>“ rodo, kad valstybė narė turi diskreciją pasirinkti, ar taikyti 17 straipsnio 1 dalį. Reglamente „Dublinas III“ nėra numatyta mechanizmo, pagal kurį valstybę narę galima priversti taikyti šią nuostatą. Taigi, prielaida, kuria grindžiamas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas ir kuri susijusi su tuo, kad, jeigu nuo pažymos išdavimo iki prašymo perimti savo žinion pateikimo praeina pernelyg daug laiko, iš valstybės narės gali būti reikalaujama taikyti 17 straipsnio 1 dalį, yra klaidinga [124]. Reglamente „Dublinas III“ taip pat nenurodyta teisinio pagrindo, į kurį atsižvelgiant būtų galima teigti, kad tam tikras laikotarpis yra nepagrįstas.

155. Manau, kad dėl pernelyg ilgo laiko tarpo nuo pažymos dėl tarptautinės apsaugos prašytojo registracijos išdavimo iki prašymo perimti savo žinion pateikimo iš prašančiosios valstybės narės negali būti reikalaujama pasinaudoti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatyta diskrecija. Atsižvelgiant į šį atsakymą, į septintąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl aštuntojo klausimo

156. Aštuntuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kokia informacija turi būti nurodyta prašyme perimti savo žinion, kad jis būtų galiojantis. Jis visų pirma nori sužinoti, ar pakanka nurodyti atvykimo į prašančiąją valstybę narę datą ir prašytojo oficialaus tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo datą, ar taip pat būtina nurodyti neoficialaus apsaugos prašymo datą ir pažymos išdavimo datą.

157. Dublino įgyvendinimo reglamento I priede pateikta standartinė už tarptautinės apsaugos prašymą atsakingos valstybės narės nustatymo forma, kuri turi būti užpildyta, kai teikiamas prašymas perimti savo žinion. Šioje formoje nenurodyta su pirmuoju neoficialiu prieglobsčio prašymu susijusi informacija ir pažymos išdavimo data. Be to, tokio pobūdžio reikalavimų nenumatyta ir 21 straipsnyje.

158. Visi aštuoni prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo užduoti klausimai yra susiję. Atsižvelgiant į tai ir į mano išdėstytą požiūrį visų pirma atsakymuose į pirmąjį–penktąjį klausimus, galima daryti išvadą, kad, mano manymu, nėra reikalaujama, jog prašyme perimti savo žinion būtų nurodyta informacija apie neoficialų tarptautinės apsaugos prašymą ir pažymos išdavimo data.

159. Todėl darau išvadą, kad, nors reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalyje numatytas prašymas perimti savo žinion turėtų būti išdėstytas tokioje formoje, kaip pateikta Dublino įgyvendinimo reglamento I priede, valstybės narės neprivalo nurodyti pirmojo neoficialaus tarptautinės apsaugos prašymo datos arba tarptautinės apsaugos prašytojo registracijos pažymos išdavimo datos.

123
2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 54 punktas).

124
Mažai tikėtina, jog, jeigu valstybė narė paprasčiausiai nesiima veiksmų po to, kai išduoda pažymą, būtų galima laikyti, kad ji remiasi reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalimi, išskyrus atvejus, kai atitinkama valstybė narė apie tai praneša per pagal Dublino įgyvendinimo reglamentą sukurtą elektroninių ryšių tinklą „DubliNet“ ir sistemoje „Eurodac“; žr. 17 straipsnio 1 dalies antrą ir trečią pastraipas. Aiškiai išsamiau nenagrinėju klausimo, ar (ir jei taip, tai kokiais etapais) besitęsiantis neveikimas nagrinėjant prašymą dėl tarptautinės apsaugos lems neveikiančios valstybės narės atsakomybę atlikti esminį vertinimą, ir kokios yra laiko ribos.

Išvada

160. Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, manau, kad Teisingumo Teismas į *Verwaltungsgericht Minden* (Mindeno administracinis teismas, Vokietija) pateiktus klausimus turėtų atsakyti taip:

1. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 27 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į šio reglamento 19 konstatuojamąją dalį, turėtų būti aiškinama taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę apskųsti sprendimą dėl perdavimo, priimtą pagal prašymą perimti savo žinion, arba paprašyti jį peržiūrėti, jeigu prašančioji valstybė narė praleido šio reglamento 21 straipsnio 1 dalyje numatytą terminą pateikti tokį prašymą.

2. Šiomis aplinkybėmis klausimas, ar prašoma valstybė narė sutinka patenkinti prašymą perimti savo žinion, neturi reikšmės. Toks pat požiūris taikomas ir tais atvejais, kai prašoma valstybė narė tampa už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare pagal Reglamento Nr. 604/2013 22 straipsnio 7 dalį.

3. Į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

4. Reglamento Nr. 604/2013 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas trijų mėnesių laikotarpis yra bendrasis terminas, per kurį turi būti pateikti prašymai perimti savo žinion. 21 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatytas trumpesnis dviejų mėnesių terminas taikomas tais atvejais, kai palyginus pirštų atspaudus su pagal EURODAC reglamento 9 straipsnio 1 dalį paimtais pirštų atspaudais nustatoma atitiktis, kaip tai suprantama pagal to reglamento 2 straipsnio [1 dalies] d punktą ir 14 straipsnio 1 dalį. Šis dviejų mėnesių terminas numatytas ne papildomai šalia bendrojo trijų mėnesių termino, todėl jis negali prasidėti suėjus Reglamento Nr. 604/2013 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytam terminui.

5. Tarptautinės apsaugos prašymas laikomas pateiktu, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 604/2013 20 straipsnio 2 dalį, kai forma arba pranešimas patenka į kompetentingas institucijas, paskirtas pagal šio reglamento 35 straipsnio 1 dalį valstybės narės įsipareigojimams vykdyti. Šiuo požiūriu: i) prieglobsčio prašytojo registracijos pažyma nėra forma arba pranešimas; ii) taip paskirta kompetentinga institucija yra institucija, atsakinga už atitinkamoje valstybėje narėje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo gavimą, ir iii) klausimas, ar prašymas pateko į kompetentingą instituciją, sprendžiamas atsižvelgiant į nacionalines nuostatas, kuriomis įgyvendinama 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos.

6. Dėl pernelyg ilgo laiko tarpo nuo pažymos dėl prieglobsčio prašytojo registracijos išdavimo iki prašymo perimti savo žinion pateikimo iš prašančiosios valstybės narės negalima reikalauti pasinaudoti diskrecija pagal Reglamento Nr. 604/2013 17 straipsnio 1 dalį.

7. Į septintąjį klausimą atsakyti nereikia.

8. Nors Reglamento Nr. 604/2013 21 straipsnio 1 dalyje numatytas prašymas perimti savo žinion turėtų būti pateiktas tokioje formoje, kaip pateikta 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 118/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles, I priede, prašančioji valstybė narė neprivalo šioje formoje nurodyti pirmojo neoficialaus tarptautinės apsaugos prašymo datos arba tarptautinės apsaugos prašytojo registracijos pažymos išdavimo datos.